

Ujabb névsorok: oroszországi munkaszolgálatosokról

UJ ÉLETT

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

II. ÉVFOLYAM 36. SZÁM.

MEGJELENIK
MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN

1946. SZEPTEMBER 6.

Páris és Budapest

Írta: dr. Roth Slegfried

Már szinte közhellyé vált a napi sajtóban, hogy „az egész világ szeme ma Párisra tekint”. A zsidóságra nézve ez kétszeresen igaz. Mert a zsidó nép az „elsőszámu érdekelt” a békekonzferencián, mint ahogy akaratunk ellenére elősorban érdekelték voltunk abban a háborúban is, amelynek következményeit most akarják elrendezgetni a párisi békecsinálók. A zsidóság állt legtovább háborúban; a mi harcunk 1933-ban kezdődött, amikor Hitler hadat üzent kiirtásunkra. A zsidóság veszteségei emberéletben viszonylag messze a legnagyobbak voltak és még az abszolút számokat tekintve is csak a Szovjet-Unió emberáldozata haladt túl rajtunk; mert a mi hatmillió halottunkkal szemben egész Németország vesztesége elesett és eltűnt katonákban és a bombázások polgári áldozataiban nem több, mint négy millió, — Anglia és az Egyesült Államok vesztesége pedig aránylag meglepően alacsony. A zsidóság anyagi kárai magasabbak, mint bármely más népcé; a mi vagyoni tönkretételünk Európában valóban totális volt, de nekünk nincs államunk, amely most mérhetetlen jóvátételi követelésekkel állhatna elő. És végül:

egyetlen nép sem volt kénytelen oly akaratlanul, oly felkészületlenül és oly fegyvertelenül a harcba menni, mint ahogy mi voltunk kénytelenek elmenni különleges frontvonalainkra: a munkaszolgálatra, sáncmunkára, a gettókba, a vagonokba és a halálgyárakba.

Olyan részesei leszünk-e a béke előnyeinek, mint voltunk a háború szörnyűségeinek; nem tudhatjuk még és éppen a békekonzferencia feladata választ adni erre a jogos kérdésre nekünk és a történelemnek. Páris mérlege a zsidóság és a világ viszonyában még nem mutatott eredményt. *De a zsidóság belső ügyében már eddig is nagyot lendült a történelem szekere az új világrend vajadásainak színelőjén.* A magyarországi zsidóságnak is le kell vonnia ezekből az eseményekből a tanulságot, mert hiszen mi is utasai vagyunk ennek a rögzös országutakon haladó szekérnek.

A békekonzferencián való zsidó jelentkezés első szembezőkö jelentősége az az *impozáns egység*, amelyet a világ zsidósága e sorsdöntő órákban tanusított. Az akció megkezdése a *Zsidó Világkongresszus* érdeme, amely már önmagában is 41 ország zsidóságának képviselőjét jelenti. A Zsidó

Világkongresszus mellé azonban ez alkalommal felzárkóztak olyan zsidó közösségek is, amelyek eddig külön utakon haladtak. Ma a zsidó békekonzferenciában a legkülönbözőbb zsidó felfogások képviselői érvényre juttathatták szempontjaikat: az „Anglo Jewish Association” vagy az „American Jewish Committee” széleskörű asszimiláns felfogása megfért a Zsidó Világkongresszus népi vagy a palesztinai zsidóság cionista álláspontja mellett; az *orthodoxia* harcos szervezete, az „Agudat Iszrael” összhangra tudott jutni az „Alliance Israélite Universelle” XIX. századbeli értelemben felfogott liberális *musával*; az amerikai zsidóság nagypolgári köréből alakult „American Jewish Committee” nem került ellentétbe az országuk zsidóságának összes *társadalmi rétegeit* képviselő hivatalos zsidó szervekkel, vagy éppen a palesztinai *szocialista munkásság* által irányított Vaad Leumi-val. És ez az egyetértés nem a kompromisszumok, megalkuvások összhangja volt, hanem az összes organizációk azonos elközelítésekkel, követelésekkel jöttek Párisba, üldözött testvéreik érdekeinek védelmében. *Kétezer év szenvedése után a zsidó történelem végre teljesi-*

telle azt a feladatát, hogy tanítómester, „magister vitae” legyen.

A másik tanulsága ennek a zsidó megmozdulásnak az az *impozáns kiállítás*, amelyet a föld másik részén élő zsidók európai testvéreik ügyében tanusítottak. A tárgyaló felek át voltak hatva attól az érzéstől, hogy minden, amit tesznek, amit követelnek, az érdekelt államok zsidósága valóságos érdekeinek védelmében és azokkal való összhangban történjenek. Az a fájdalmas jelenség, amelyet a zsidó élet más vonatkozásaiban, különösen a szociális megsegítés vonalán tapasztalunk és amely a zsidóságot *adakozók és adománykérők, gazdagok és nélkülözők* kasztjaira osztja fel, teljesen eltűnt a politikai segítség munkájában. A zsidó egységet nem bontotta meg a „győzők” és „legyőzöttek”, Nyugat és Kelet problémája, amely a világ békeességét még mindig veszélyeztetni látszik. A segítségre kész hatalmas zsidó közösségek, akik az orvos szerepét vállalták az európai zsidóság betegágyánál, páciensük esetét azzal a tudattal kezelték, hogy a beteg halála, a kór további pusztítása az egész zsidóság életét és egészségét veszélyezteti.

Ára 1 forint

A magyarországi zsidóság mindebben nemcsak egy emelkedett szellem, egy igazán helyesen értelmezett demokrácia megnyilatkozását üdvözölheti, de fel kell, hogy ismerje a világ zsidóságához való kapcsolatának sorsdöntő jelentőségét. Nemcsak most köszönhetjük majd a zsidó nép egységének és szolidaritásának mindazt, amit Párisban remélhetőleg el fogunk érní; a multban is rengeteget profitálhattunk volna az együttes zsidó munkában való részvételből, mintahogy azok közülünk, akik átvészelték az elnyomás éveit, elsősorban a külföldi zsidóság intervencióinak és mentőmunkájának köszönhetik életüket. A magyarországi zsidóságnak az átalakulás előtti szellemét és vezetőit ebben a vonatkozásban bünyös felelősség terheli, mert következetesen visszautasítottak minden nemzetközi zsidó ügyben való részvételt, legyen az akár cionizmus, akár a Zsidó Világkongresszushoz való csatlakozás, akár elfogadása azoknak a politikai intervencióknak, amelyeket a zsidó világszervezetek először már a numerus-clausus törvény idején felajánlottak.

Bármilyen legyen a békekonferencia eredménye a zsidó ügy szempontjából, Páris már sokat produkált a zsidóság számára. Budapest még mindig messze van Páristól; a magyar zsidóság még nem érte el azt az erkölcsi magaslatot, amelyet a nemzetközi zsidó megbeszéléseken láttunk. De az eszmék és gondolatok gyorsan repülnek, nem ismernek határokat és vámmentesen eljutnak mindenhová, ahol befogadják őket. A magyar zsidóság, ha Páris felé tekint, ne csak azt keresse, hogyan viselkednek velünk szemben a „többiek”, hanem lássa és tanulja meg azt is, amire népiük vezetői tanítanak.

KERESEM ÉDESANYÁMAT,
FÉRJEMET, HUGOMAT.

Özv. Gáspár Gáborné

szül. Wolf Sarolta, Bergenbelsenben látta 1915 február elején.

Pável Ármín

1942 november végén Szentendréről vitték ki, 1943 január 15-én Szagony és Kondenzovo között történt el. Szentendrei század száma induláskor 209/25 volt.

Schossberger Györgyné

szül. GÁSPÁR IRÉN, Ravensbrückben volt 1945 január közepéig. Országos Ruházati Intézet (Fűzők-u. 3.), 1944 december 1-én vitték ki. Értékesítést kér PÁVEL ÁRMINÉ, sz. Gáspár Jolán, Budapest, VII., Sip-u. 16. fsz. 9.

Minden fillér,

amelyet a pesti izraelita hitközséghez újjáépítésre eljuttatnak, a zsidóság jobb jövőjét szolgálja

Kivré Óvausz

Süppedő sirok között járunk ilyenkor nyári reggeleken, Ehl hónapjában... Apró sirok között bolyongunk nagy városok sirkertjében, meg kis falvak csendes temetőiben, ahol örök békecségyben álmodnak öreg szüleink, drága jó apák és anyák...

Kivré óvausz - utainkon - messzi távolból felkeressük szülőföldünk kicsi sirkertjét - bárhova sodorjon is az élet küzdöme, mindig elme gyünk öhozzájuk - és ilyenkor mindig: - hazamegyünk... Hazamegyünk és otthon vagyunk azoknál, akik minket mindig, mindenkinél jobban szerettek, akik nekünk bánatot soha nem okoztak, akik csak a mi üdvünkért, a mi boldogságunkért éltek.

Othlon vagyunk, othlon járunk kora reggel a temetőben... Felettünk ragyog a kelő nap első sugaraival, méhek döngicsélnek a levegőben, harmatcsepp csillog a fűszálakon, megcirogatják arcunkat, kezünket a cipruslombok: othlon vagyunk... Ott állunk a kedves sirdombok előtt, ősi fohász két ajkunkon: „Messzi utról jöttem, hogy megkeressem őt, akit lelkem szeret, de nem találtam a verőfényben, hanem e sirnak mélyében... Hozzád fordulok most, irgalmas Isten: béke honoljon felette, a Te angyalaid emeljék lelkét magasságaidba...” Imádkozunk érettük és könnyörgünk mimagunkért... Könnyezünk, emlékek ébrednek szívünkben azokról, akiket szerettünk: amilyen megnyugtató a csend itt, oly enyhítő a béke körülöttünk. Az emlékezésben megszépül az élet, eltűnik minden bánat, megszűnik minden fájdalom.

KERESEM

Ziegler Imrét!

Született 1900 január 17. 1944 decemberben Oranienburg Henckelgyárban dolgozott. Keresi: Ziegler Imréné, Budapest, Rökk Szállás-uten 6. III. 1.

Órássegéd

hosszu gyakorlattal elhelyezkedne. Cím: Nagymező-utca 14. Löwinger.

Csak azt érezzük, hogy othlon vagyunk, csak azt tudjuk, hogy hazatértünk.

Azután, amikor elhagyjuk a temető kapuját s távozzunk abból a békés világból, ahol minden sir ismerős volt: szeretteink, barátaink nevei szörlak hozzánk fénylő márványoszlopokról - amidőn kilépünk az utcára, akkor érezzük, hogy valójában nem vagyunk othlon, rideg, ismeretlen arcok járnak körülöttünk. Idegenek laknak abban a házban, amely a mi othonunk volt és akik ott éltek velünk - most nincsenek sehol... A sirok világában megtaláljuk a régi ismerősöket, de a szülővárosunkban, szülőfalunkban minden, mindenki idegen. Akiket elkerestünk utolsó utjakra a temetőbe, azok fogadnak minket ismerősként, akikkel régen együtt éltünk, nincsenek othlon, nincsenek sehol - nem találjuk nevüket a temetőben, nem pihennek othlon a csendes hantok alatt. Messze idegenben keresi őket sóhajunk és emlékezésükre elme gyünk most a temetőbe, odaállunk jámbor papok, szentéletű bölcsék - ismerősök és ismeretlenek sírjához s imádkozunk érettük, akiknek nincsenek sírjaik. Bolyongó szellemük körülöttünk imbolyog a sejtelmes szellőben, széthullott hamvaik megtérnek ide a temetőbe s elpihennek a süppedő hantok alatt...

...Oly jó volt régen hazameenni, szülővárosunkban elmerengni, megállni a sirok felett, bolyongani a temetőben. Bárhova vetett is az élet, álmainkban mindig hazajártunk, bárhova üzött is sorunk, sóhajásaink szárnyán hazaszálltunk - a sirok között, meg távolba tekintő könnyező szemek emlékeiben szívünk kinyílt, éreztük az othlont s a fehérpillangós temetőkerítésben az örök álmodók sírhantjai között találtuk meg azt, aki messze elbolyongott - küzdő, rajongó, álmodó, csalódó, szenvedő - önmagunkat...

KATONA JÓZSEF.

A volt munkaszolgálatosok figyelmébe

A honvédelmi miniszter által a 26.445/eln. sz. ü. - 1945. számú rendelet értelmében a munkaszolgálatban eltöltött időt igazoló bizottság felhívja a munkaszolgálatosok figyelmét arra, hogy az 1924-es korosztály most folyó sorozásánál szükséges katonai okmányok, illetve a katonai szolgálatot igazoló igazolások kiadását csak az igazolási eljárás lefolytatása után tudja kiadni.

Miután ez nem adminisztrációs munka, felhívjuk a munkaszolgálatosok figyelmét, hogy joguk megvédése érdekében sürgősen jelentkezzenek az Országos Musz. Szervezet Bajcsy-Zsilinszky-ut 5. sz. alatti hivatalában.

Egyébként fel kell hívniuk a figyelmet arra is, hogy miután a munkaszolgálatban eltöltött időt a bevonulási központok, kiegészítő kirendeltségek és népmozgalmi nyilvántartók - az iratok nagyrészeinek megsemmisítése folytán - igazolni nem tudják, az igazoló bizottság az igazolást, valamint a ranghelyesbítést minden munkaszolgálatosnak szolgálati uton elintézi.

WESTORIENT

textil-
cikkeinek
fogyasztási
árait

10%-kal mérsékelte

KERESEM ÖCSÉMET

Horváth Miklóst,

aki 1942 novemberében indult Nagykátról 101/20, mint munkaszolgálatos és Oroszországban 1943 januárban eltűnt.

Horváth Imre, IV., Váci-utca 22.

Ujból igen nyomatékosan felkérjük Hittestvéreinket, hogy idejében vegyék meg templomjegyeiket,

mert elkésett időpontban már nem kaphatók azok a helyek, melyekre igényt tartanak.

Pesti Izraelita Hitközség

Mr. Stanley L. SOMMER látogatása intézményeinknél

A magyarországi UNRRA-misszió népszerű vezetője a Pesti Izraelita Hitközség meghívásának megfelelően a napokban elkezdte karitatív intézményeink megismerését, hogy a látottak alapján alkothasson magának véleményét és a segélyek szétosztásánál saját tapasztalatai alapján dönthessen.

Mr. SOMMER, — akit dr. Geyer Albert elnökhelyettes és Domonkos ügyvezető kalauzoltak — elsősorban az újjáépített ZSIDÓKÓRHÁZ-ra volt kíváncsi, amelyet az amerikai business-man alapossággal valóban aprólékos gondnal szemlélte meg. Végigjárta a ragyogó tisztaságú kórtermek hosszú sorát, a műtöket, a konyhát és raktárakat. Meghallgatta az orvosok előterjesztéseit, szöbacegyedett a betegekkel, mindenkinek volt néhány biztató szava és mindenki számára barátságos mosolya. A szemle végén jegyzőkönyvnek három teljes oldala telt meg feljegyzésekkel, tapasztalatokkal és igénylésekkel. Mikor dr. Benedek László igazgató-főorvostól elbucszott, kijelentette, hogy az elvégzett rohammunka őszintén meglepte és meg kell állapítania, hogy ilyen mintaszerű kórházi közemre nem volt elkészülve.

Ezt követően a Szentegylet SZERETETKÓRHÁZA került sorra és az AGGOK ILÁZA, ahol Mr. SOMMER, Geylon és dr. Geyer Arthur előljárókkal, Trebitsch főtitkárral, valamint az intézmények orvosi és adminisztratív vezetőivel ismerkedett meg, akik töviről-hegyire elmagyaráztak mindent, végigvezették a bétégszobákra,

konyhákra, aggok szállásain, laboratóriumokra és mindenütt, ahol lázas építő munka jeleit láthatta. Az öregek boldogan fogadták a mindig mosolygó UNRRA elnököt, egy tisztos matróza rögtönzött angol köszöntővel lepte meg Mr. SOMMER-t, aki ettől a két jóléti intézménytől is kitűnő impressziókkal bucsuzott és megállapította, hogy itt is ekkél a segítség.

A Hitközség ARVAHÁZÁ-ban Dukesz előljáró vezette az elnököt körsetáján. Mr. SOMMER részvétellel szemlélte meg az épület szörnyű háborús sérülését, a rombadőlt templomot, a légibombától teljesen elpusztult középső részt, a belső sérülést — és az újjáépítési munkát. Körülmetszen elmagyaráztatt magának mindent, megértette a nehézségeket, meglátta a fogyatékosságokat. Nagy szeretettel foglalkozott itt is minden kérdéssel és megígérte, hogy az előtte felvett igényléseket megértéssel fogja kézbevenni.

Két teljes órát töltött el Mr. SOMMER intézményeinknél. A szemle láthatóan hatással volt rá s mikor elbucszott, kijelentette, hogy újból és többször el fog jönni. Látni akarja a Pesti Izraelita Hitközség minden közhasznú intézményét, az iskolákat is, és mindazt a sok karitatív jóléti berendezést, melyről annyit hallott már eddig is, csak azt nem tudta megérteni, hogy a megmaradt zsidóság miért vár mindent a külföldtől s miért nem mutat a maga részéről is áldozatkészséget. A tengerentúli zsidóság el sem tudja képzelni, hogy egy hit-

község tagjai közömbösek lehetnek azokkal az intézményekkel szemben, amelyekre valamikor mindenki rászorul-

hat s mi sem természetesebb, hogy a maga filléréivel mindenkinnek hozzá kellene járulnia a közös terhekhez.

Az angol kormány képviselője a Pesti Izr. Hitközség székében és raktáraiban

Mult heti számunkban beszámoltunk azokról a küldeményekről amelyeket Mr. A. Mozes hozott el hozzánk az angol zsidóság ajándéka-ként. Az angol kormányzati tényezők jóvoltából a küldemények sértetlenül, kitűnő állapotban érkeztek meg hozzánk és szétosztásuk nagy örömet kellett a megajándékozottak között. Augusztus 28-án délután az angol konzulátus vezetője Mr. Bostock megjelent a Pesti Izr. Hitközség székében, hogy az angol Kormány megbízásából személyesen meglátogassa azokat a raktárakat, ahol az Angliából érkező segélyküldeményeket tárolják és ahonnan azoknak szétosztása történik. Mr. Bostockot, aki Mr. Mozes társaságában jött el, Stöckler Lajos elnökkel az élén az Országos Iroda Intézőbizottsága fogadta. Jelen voltak az egyes kerületek szociális vezetői is. Az Orthodox Irodát Kahan-Frankl Samu elnök képviselte.

Mr. Bostockot Stöckler elnök rövid angolnyelvű beszédében üdvözölte. „Örömmel látjuk itt az angol Kormányának képviselőjét — mondotta többek között az elnök — ahol a megmaradt magyar zsidóság vezetői gyűltek össze, hogy ismét köszönetet mondjanak az Egyesült Nemzeteknek. Az Egyesült Nemzetek hadseregei szabaddították fel a megmaradt

magyar zsidóságot és ők tették lehetővé, hogy a megmaradtak éhen ne pusztuljanak. Kérem, Konzul ur, továbbítsa köszönetünket az angol Kormányának azért a segítségért, amit a küldemények engedélyezésével a magyar zsidóságnak adott. Erre a segítségre nagymértékben rászorultunk. Kérjük a jövőben is gondoljanak ránk. Isten áldja Önt és munkáját.”

Mr. Bostock megköszönve az üdvözlést, megemlítette azt a nehéz élelmiszeri helyzetet, amelyben ma Anglia él. Mégis az angol kormány, az emberiség gondolatától vezelve, lehetővé tette a segélyek küldését. Tudomása van arról, hogy a küldemények szétosztása a legpéldásabban történik. Meg van győződve arról, hogy ilyen körülmények között további segélyek küldésének sem lesz akadály.

Mr. Mozes köszönő szavai után Mr. Bostock, Stöckler Lajos és Kahan-Frankl Samu elnökök, dr. Földes István, dr. Geyer Albert elnökhelyettesek, Domonkos Miksa ügyvezető, dr. Szemere Samu intézőbizottsági tag és Gellért Endre tanfelügyelő kíséretében elindult meglátogatni a raktárakat. A példás rendet mutató Kazinczy utcai raktárban különösen a textilraktár ragadta meg Mr. Bostock figyelmét, aki többször is dicsőítőleg nyi-

ISMÉT NAPI NÉHÁNY FILLÉRÉRT

minden újdonságot azonnal elolvashat
Beiratkozás bármikor! Naponta cserélhet!

DR. LANGER NORBERT

ötvenéves költésünkönkönyvtárában — VI., Andrássy-ut 59

latkozott az itt tapasztalt szakértelemet és gondosságot eláruló raktározási módról. Fényképészek serege örökölte meg Mr. Bostock vizsgálódásait. A következő kiállási hely a pászkagyár területén elhelyezett élelmiszer raktár volt, ahol Mr. Mozes szakszerű felvilágosításokat adott az élelmiszeres ládák tartalmát illetően. Itt többnyire gyermekek és terhes nők számára küldött tápszeret tárolnak.

A látogatás következő helye a Zsidókórház volt, amelynek előcsarnokában dr. Benedek László, a kórház igazgató-főorvosa fogadta rövid beszédrel a vendéget. Az üdvözlések után az igazgató végig vezette a látogatókat a kórházon, megmutatva annak minden osztályát. Mr. Bostock csodálkozásának és bámulatának adott kifejezést, amikor meghallotta, hogy a felszabadulás után a kórház romhalmazzá vált és osztályai teljesen kifosztottak. „Itt látom csak valójában, mi az igazi újjáépítés”, jegyezte meg több ízben. Az igazgatónak arra a kijelentésére, hogy még rengeteg tennivaló van a felszerelés kiegészítése körül, Mr. Bostock ígéretet tett, hogy a látottakra támaszkodva, minden tőle telhetőt el fog követni további segítség érdekében. A látogatást uszonna fejezte be a kórház kertjében, amelynek Mr. Bostock a közvellen hangú beszélgetés folyamán is bámulattal adózott a magyar zsidóság rekonstrukciós erőfeszítéseinek és kijelentette, hogy nyugodtan jelentheti a magyar zsidóságot érdemes külföldről segíteni, mert erre a segítyre itt egyrészt szükség van, másrészt azt a legkötönyebben használják fel. Mr. Bostock közel kétórás látogatása után meghatottan vett búcsút a magyar zsidóság vezetőitől és ismét biztosította őket segítőkészségéről. G. E.

Félixdorfiak!

Nagyon kérem közölnék címüket azok, akiket Félixdorfból 1945 januárban menekítettek. Előre is hálásan köszönöm. LUKÁCS ISTVÁNNÉ, VII., István ut. 41. II. emelet 21.

Papir, irón,

üzleti könyvek, kartotékok az új rendelet szerinti lakónyilvántartási könyvek

Weinberger és Fejérmel VI., Deák-tér 6. (Anker-palota)

Kövessék a svájci példát!

Irta: Sass Irén

Egyik hetilapunk hirt adott róla, hogy megalakult Svájcban, a svájci keresztény egyházak keretében egy egyesület, mely az antiszemitizmus leküzdésének eszközei között munkaprogramjába iktatta, hogy a keresztény vallás keletkezésének történelmi, vallási és társadalmi körülményeiről elfogulatlan és tárgyilagos felvilágosítást adjon egyrészt az ifjúság, másrészt a felnőtt keresztény társadalom számára.

Első olvasásra jelentéklennék tűnik fel ez a program, de ha jobban szemügyre vesszük, rájövünk, hogy igen jelentékeny újítások és módosítások húzódnak meg a mélyén, melyeket, ha következetesen keresztülviszünk, az antiszemitizmus elleni küzdelem legeredményesebb fegyverrel közé lehet majd sorolni.

Mert, mi is van hát emögött a mondat mögött? Nem kevesebb és nem több annál, hogy a keresztény vallás keletkezésének objektív ismertetése — iskolai katedrákon és templomi szószékeken egyaránt — megsemmisítheti az elfogultságnak, neheztelésnek, sőt gyűlöletnek azt az érzését, mely a hívő keresztény szívében abban a pillanatban feltámad, amelyik pillanatban először hall vallása keletkezésének őstörténetéről olyan célzatos beállítottságu információt, melyben egy még ma is élő népcsoport ősei a legsötétebb bűnnel terhelve, mint a gonoszság és hajthatatlanság prototípusai ülnek a soka le nem dönthető vádlottak padján.

Jól tudjuk, hogy a legdurvább, a gyilkosságig vetemedő antiszemitákat véres munkájukban nem az vezérelte, amit keresztény vallásuk keletkezéséről ilyen vagy olyan kom-

mentálásban, iskolában, vagy templomban hallottak. De azt senki sem tagadhatja, hogy az antiszemitizmus teoretikusai között nagy számban voltak mindenkor és mindenhol fanatikus vallásos keresztény személyiségek (igen gyakran papok, sőt szerzetesek is), akik irhattak, vagy beszélhettek mellesleg az antiszemitizmus gazdasági vagy társadalmi okairól is, szívük mélyéből azonban leggyakrabban mégis, tudatosan vagy tudat alatt a vallási elfogultság vitte a vezérszólamot. Prohászka Ottokár antiszemitizmusa kétségkívül a katolikus főpap, Imrédy Béláé a fanatikus, keresztény hívő vallási elfogultságából táplálkozott elsősorban, ez olyan tény, amit alig lehet vitatni. Hogy aztán mit csináltak Prohászka és Imrédy antiszemitizmusából az Endrék és a Bakyk, az annak bizonyítéka, hogy a vallási alaphól kiinduló antiszemitizmusnak hatalmas éppén olyan kiszámíthatatlanul veszélyes, mint a náciizmus hideg, nyíltan pogány „észmevilágából” táplálkozó fajteória.

Ha tehát a svájci kezdeményezés sikerrel járna és jó példájával más, európai, keresztény közösségeket is meghódítana, nagyon-nagyon sokat tehetne a keresztény kultúra szegényét képező antiszemitizmus felszámolása terén.

Bizonyos, hogy a népek közötti háborukat nem azok a cseppet sem jóindulatu vélemények robbantják ki elsősorban, melyet az európai népek kivétel nélkül magukban hordoznak egymással szemben. De figyeljük csak meg jól: amint a főmegirtásra (értésd: háborúra) szomjas tábornokok elhatározták, hogy kirobbantják a háborút, azonnal működésbe hozzák a

propaganda ördögmasináját, mely politikai gyűléseken, sajtóban, társadalmi összejöveteleken, színpadon, filmen, rádióban, irásban és élőszóval egyaránt, gyalázkodó ráfogásokkal mesterségesen kelti fel a gyűlölet érzését az ellen a nép ellen, mely háborus ellenfelel ki van szemelve. Hitler katonai erőszak-tételei előtt is mindig ott járt a „szellemi hadjárat”, cseh, lengyel, holland, belga stb. rémtettekről, amelyeket ezek a bestiális európai népek védtelen németek ellen elkövettek. Háborúra uszítani csak szellemi propagandával lehet, pogromok sem törnek ki spontán és antiszemitizmus sem tenyészik önmagától. Előbb jön a szó és azt követi a tett. Hogy pedig milyen tett, az mindig attól függ, milyen volt a szó, mely elötte elhangzott?

Ajánljuk a svájci keresztény egyházak antiszemitizmus elleni küzdelmének bölcs és jóindulatu kezdeményezését a magyar keresztény egyházak és elsősorban a hitoktatók szíves figyelmébe.

Üzlet-, üzem-, iroda- helyiségeket FELLNER közvetít

Szt. István-krf. 30. Marc-térnél.

ÜZLETHELYISÉG forgalmas helyen (csarnok közelében) azonnal átadó. IX., Erkel-utca 4. földszint négy. Kovácsné.

Külföldről tisztá utcai szoba

fürdőszoba használattal KIADÓ „Corso-mozi közelében” jel. a kiadó.

Szép szobát adnék

diáklányoknak vagy ideiglenes albérlőknek, esetleg eljárással. Budapest, V. Légrady Károly-utca 12. II. 24.

Főünnepi funkciókat

komplett vállalkunk „Kittinó Bal Kore” jellegre a kiadóba.

Kézikötőknöknek

OTTHONRA munkát adok. Gelbné, Holló-utca 1.

Előfoglaltsággal bíró idősebb hölgynek Szerény

szoba kiadó

Izabella-utca 78. I. 11.

KÖZPONTIFÜTÉSES SZÉP SZOBA, nyugati közelében, disztingvált urak embernek kiadó „Urfi környezet” jellegre a kiadóba.

Keresek kettő szövegi és textil-szakmába jártas

férfi v. női segédet,

Jelentkezés mindennap d. u. 4-8 között: Dob-utca 18. V. épület I. emelet 20.

Autója rossz?

Javíttassa szakértővel. Minden márkájú autókhoz eredeti alkatrészek raktáron Lancia, Hudson autók magyarországi vezérképviselete és service:

BÁRDI AUTÓ

központ és javítóüzem:

V., Kresz Géza-utca 13-15. — Telefon: 328-737

Disraeli szerezte meg Angliának Cyprust, ahová most az angolok zsidókat internálnak

Irta: SÓS ENDRE

Ki hitte volna, hogy a Földközi tenger vidéke a XX. században még a zsidó tragédiák területe lesz?

Ki gondolt volna arra, hogy brit hadihajók terelik majd Palesztina partjaitól azokat a legtöbbszőr rozoga kivándorló-gőzösöket, amelyeknek fedélzetéről hangosan zokogó zsidók szemlélik őseik már fellúnt, de számukra csakhamar újból eltűnő földjét?

Ki merete volna elképzelni, hogy az Atlanti Charta és a sanfranciskói alapokmány után zsidókat internálnak majd Cyprus szigetére, amely az utolsó évtizedekben legfeljebb idegenforgalmi attrakcióként, vagy brit flottabázisként szerepelt a világ sajtójában és köztudatában?

HELENA PÁRTHAI KIRÁLYNŐ CYPRUSI GYÜMÖLCSEI

A Földközi tenger vidéke volaképp már a legrégebbi időkben jelentős szerepet játszott a zsidóság kulturális történetében és gazdaságtörténetében. Mark Wischnitzer az 1930-as évek végén fel is vette egyik tanulmányában azt az ötletet, hogy valaki írja meg a zsidóság külön Földközi-tengeri történetét, mivel a zsidóság fejlődésének sok érdekes mozzanata zajlott le a Földközi tenger különböző partjain és szigetein.

Kétségtelen, hogy — egykoru hiteles feljegyzések szerint — Cajus császársága idején már sok zsidó élt Cyprus szigeten és ezek a zsidók hékészen megérték a görögökkel.

A Talmudban a cyprusi bor dícséretéről olvashatunk. És azt is tudjuk, hogy adiabénei Heléna, a zsidóvá lett párthai királynő, cyprusi gyümölcsöket vitt a jeruzsálemi templomba.

Trajanus császár uralkodása alatt valami zsidó felkelés tört ki a szigeten, amelyet levertek és a zsidókat száműzték.

KÉT NAGY ZSIDÓ SZEREPE CYPRUS TÖRTÉNETÉBEN

Ezután hosszú szünet következett a cyprusi zsidók történetében. Semmiféle feljegyzés nem számol be arról,

hogy ott egyetlenegy zsidó is élt volna. Az időrebben legközelebbi adatok a XII. századból valók, amikor Tudelai Benjámín Cyprus szigetén több kis zsidó hitközséget talált világgörutja során. Az ő naplójegyzeteiből tudomást szerezhetünk arról, hogy ott abban az időben egy olyan zsidó szekta is működött, amely a szombatot szombat reggeltől vasárnapig ünnepelte.

A bulgáriai Mosconi Juda Leó a XIV. században járt Cyprus szigeten, ahol a zsidók már akkor indigó-, gyapot- és cukorültetvényeken gazdálkodtak. Általában igen jómóduak voltak. A zsidó orvosok pedig rendkívüli tekintélynek örvendtek a nem-zsidók körében is.

Érdekes, hogy két nagy zsidónak döntő szerepe volt Cyprus közjogi helyzetének alakulásában.

Nászi József — akit kortársai azóri neveztek „nászi”-nak, mivel szinte fejedelmeként tisztelték — keresztülvitte Törökországban, ahol Portugália után második óthourra talált, hogy a törökök elhódítsák a szigetet a velencei városköztársaságtól, amely azt kevéssel azelőtt a génuaiaktól szerezte meg.

A XIX. században a Lord Beaconsfield-dé lett Disraeli Benjámín, a spanyol-zsidó családból származó angol miniszterelnök és a brit világhatalom egyik kiépítője, szerezte meg ezt a sztratégiai és nagyjontosságu szigetet Angliának.

AZ „JCA” TELEPÍTÉSEI

A XIX. század végén nagy zsidó telepítési tervek merültek fel Cyprussal kapcsolatban. A terveket csakhamar gyakorlati kísérlet követte. De 1897-ben — megfelelő anyagi erő hiányában — kudarcot vallottak az első experimentumok.

1900-ban azután a Jewish Colonisation Association vlrágzó telepeket létesített Cyprus szigeten, ahová egymásután jöttek különböző országok zsidó üldözöttjei. Főképp a cári Oroszországból és Romániából érkeztek pogromok elől menekült férfiak és nők.

Néhány évvel később a lon-

doni Whitechapel, e legszörnyűbb nyomorcsyved zsidó proletárjai közül próbáltak szorencsöt néhány százban. Voltak évek, amikor még palesztinai zsidók is átkeltek Cyprusra, ahol biztosabb megélhetést véltek találni.

1925-ben, amikor Palesztinában már fejlődésnek indult az új zsidó élet, a cyprusi zsidók szinte mind Palesztinába mentek. Az JCA erre 1926-ban feladta a „gyarmatot”.

CYPRUS SZIGETÉN SZÁZ-EZER EMBERT LEHETNE ELHELYEZNI

Cyprus szigeten — szakértői megállapítások szerint — nem lenne nehéz százezer embert elhelyezni. Az angol alsóházban, amikor az európai zsidó honatlanok kérdéséről volt szó, többen meg is említették Cyprus szigetének ilyen célra való felhasználását. De a tervekben nem lett semmi. Egyelőre egészen más tervek valósultak meg. Százezer zsidó telepes bebocsátása helyett, tízezer és tízezer zsidó internáltat akarnak elhelyezni a cyprusi táborok drótsövényei mögött, amelyek — bármilyen korrekt is maga a bánásmód — félelmetesen emlékeztetnek a leltűnt náci-korszak szörnyű „Lager”-jaira.

Cyprus egyébként körülbelül 350.000 főnyi lakossággal rendelkezik. Ennek négyötöde görög, egyötöde török. A köznyelv — a görög; a hivatalos nyelv — a görög, a török és az angol. Az egészségügyi viszonyok általában jók, bár a sziget némely részén fel-feltámad a malária-veszedelem.

Cyprus fővárosában, Lefkosia-ban, amelyet azelőtt Nikosia-nak neveztek, körülbelül 25.000 ember lakik. A sziget legfontosabb kikötői: Famagusta, Larnasa és Limnisszo.

KISIPAROSOK ÉS MEZŐ- GAZDÁK

Cyprus nagyrésze hegyvidék. Főhegysége 2000 méter magassággal emelkedik. A területnek csupán egyharmada síkság. A lakosság egyharmadrésze a városokban él és kereskedelemmel, kézműves-séggel, valamint kisiparral

foglalkozik, tulnyomórésze azonban mezőgazda. A déli hegységben bányászat folyik.

A közigazgatás élén az angol király által kinevezett High Commissioner áll, aki mellett törvényhozó tanács foglal helyet. A törvényhozó tanács tagjainak felét a király nevezi ki, felét pedig a sziget lakói választják.

Ilyen az élet, a közigazgatási berendezkedés és a gazdasági struktúra Cyprusi szigeten, amelyet Disraeli szerezett meg Angliának és ahová most az angolok — zsidókat telepitése helyett — zsidókat internálnak...

Tiszta kádban fürödni élvezet, Hygiénikusan tiszta állapotban átengedni a család másik tagja részére, emberi kötelesség! Ezért használjon **FREGOLÁN** tisztító és surolópasztát.

Különösen nagytakarítások alkalmával nélkülözhetetlen a **FREGOLÁN**, mert mindent tisztává és ragyogóvá teszi. Vásároljon még ma egy doboz **FREGOLÁN** pasztát.

A JÓ EGÉSZSÉG ELSŐ FELTÉTELE... A TISZTASÁG!

KERESSÜK KÉT DEPORTÁLT FIUNKATI

Hoffman Emil

szül. 1923 Sopron.

Hoffmann Erich

szül. 1927 Sopron.

1944 júniusától Birkenauban a Kleidungskammerba dolgoztak, 1944 október 28-án Oranienburgba vitték őket. Könyörögve kérik segítséget, aki hármukat továbbra is megmenteni szeretné. Minden költséget megtérítünk. **HOFFMANN DÁVID**, Budapest, VI., Paulay Ede-utca 67.

**Édesen alszik
gyermeké,
ha Königslein mérnök
clánoz.**

Andrássy-ut 57, Tel. 424-500.

A Magyar Zsidók Egyesületének zászlót bontó körzeti gyűlései

I.

Az V. kerületi I. tagozat megalakulása

A Magyar Zsidók Országos Egyesülete körzeti tagozatainak megalakítása kapcsán szerdán, augusztus 28-án az V. kerületi csoport alakuló gyűlésére került sor. Ezt a kerületet u. n. „nehéz” kerületnek tartották, mert ennek területén van egy kisebb diszidáló csoport főhadiszállása. Mint utólag kiderült, a kerület nem is olyan „nehéz”, mert az egyesület zászlóbontó ülésére nagyszámu érdeklődő közönség töltötte meg a Füst Sándor-utcai kulturház üléstermét. Feszült érdeklődéssel hallgatta ez a közönség az egyesület célkitűzéseit ismertető szónokok előadását és igen gyakran élénk helyeslésekkel szakította félbe az érdekes beszámolókat.

Az ülést dr. Földes István nyitotta meg, majd átadta a szót dr. Geyer Albertnek, aki bevezetőül örömmel állapította meg, hogy az egyesület tagjainak száma hétről-hétre növekszik. Ez az egyesület — mondotta — a zsidó közösségi eszme utáni óhajból alakult. Az egyesület iránt megnyilvánult korlátlan bizalom okát négy pontban foglalta össze. Eitől az egyesülettel remélik az annyira áhitott zsidó egység megteremtését. Ezzel a jelszóval gyakran visszaélnék, pedig minden problémát az egyetemes zsidó érdekek szem előtt tartásával kell megoldani. Remélik továbbá a budapesti és vidéki zsidóság közötti antagonizmus megszüntetését. A vidék bizalmatlansága szakadással fenyegette a zsidóságot, ezt sikerült kiküszöbölni. Az egyesület alakuló közgyűlésén megjelentek a vidék képviselői és bejelentették az egyesülethez való csatlakozásukat. A Mazottól várják az igazi progresszív és demokratikus zsidóság bevonását a zsidó közösségi munkába, végül elemmentáris erővel nyilvánul meg az egész magyar zsidóságnak az a kívánsága, hogy a zsidó közéleti munkában jelentőségének megfelelően részt vegyen a Cionizmus, a cionisták is. Az egyesület megértve az idők szavát, kitarla kapuit a cionizmus előtt. Megértette, hogy a cionisták jelentik a pozitív zsidóságot, a cionisták megvalósítják Herzl eszméjét, visszatérést a zsidósághoz a Palesztinába való visszatérés előtt. Tágabb értelemben véve mind a négy követelés a zsidó egységet jelenti, ezt valósítja meg a Mazot.

Dr. Pásztor József hangsúlyozta, hogy az V. kerületi zsidóság megtanulta mit jelent zsidónak lenni. Ezt az egyesületet azok vezetik, akik nehéz időkben nem bujtak el, hanem kiálltak a zsidóságért. Ma is folyik az örök háború a zsidóság ellen és éppen ezért meg kell fognunk egymás kezét. Nem a kereszténységnek, nem is a külföldnek, hanem magunknak kell segíteni saját magunkon. A zsidó nőkre vár a feladat, megszüntetni a belső ellentétet. Hívom azokat — mondotta emelt hangon — dr. Pásztor József —, akik nem tudják elfelejteni a mult szörnyűségeit. Ez az egyesület nem ígér amerikai segítséget, szeretetsomagokat, könyöradományokat, hanem arra törekszik, hogy mindenki becsületes munkával keresse meg mindennapi kenyerét. A betegek, aggodon és a gyermekek is segítenünk kell. Ehhez a zsidó önvédelmi harchoz kéri az egyesület vezetősége a zsidó tömegek segítségét.

Elehbaum Mórné az V. ker. I. r. Négylet elnökszónója hangoztatta ezután az egység szükségességét.

Vadász Leó az V. kerületi zsidó kistparosok nevében köszöntötte az egyesületet.

Dr. Róth Jenő a körzet elnöke bibliai idézetekkel tarkított beszédében hívta fel a figyelmet a széthúzás átkos voltára s a jövőről beszélt, mely csak a zsidó összefogás jegyében születhet meg.

Dr. Baracs Marcellné elégtellel állapította meg, hogy a zsidó egység megteremtéséhez a zsidó nők segítségét kérték. Hiszi, hogy ebben a segítségben nem is fognak csalódní. Beszélt a Dolgozó Zsidó Nők Gazdasági és Kulturális Szövetkezetéről, amely az egyesület keretén belül lesz hivatva a dolgozó nők helyzetén javítani.

Dr. Szeiffert Géza szerint a zsidó egység nem érdem, hanem kötelesség. Ebben az egyesületben tudják, hogy csak pozitív zsidó célhűzéssel lehet valamit elérni. Küzdeni kell Kunmadaras, Miskolc szelleme ellen. Ezért fog harcbaszállni az alkotmányos utón megválasztott demokratikus zsidó vezetőség.

Domonkos Miksa hangsúlyozta, hogy a zsidóság mai vezetői olyan időkben fogták meg a süllyedő hajó kormánykerékét, amikor a régi vezetők sorára hagyják a hajót. A munka és jószándék jogcímén ez a vezetőség mindenütt hal-

latni fogja szavát, ahol arra szükség lesz. Kevesen tudják, hogy 150 év óta most fordult elő először, hogy a zsidóság hivatalos vezetői a zsidóság parlamentjének követeléseit szóval és írásban, nem lojalitástól csepegő kérvény formájában terjesztették a miniszterelnök elé és követelték a zsidók jogegyenlőségét, a rehabilitációt, a félelemmentes életet. Kijelentette, hogy nem látja tragikusan veszélyeztetottnak a zsidó egységet. A jövő meg fogja mutatni, hogy a tömegek az az oldalou fognak állni, ahol jószándékot és önzetlen munkásságot látnak. Nem kétséges tehát, hogy a zsidóság mai vezetősége mög fogja sorakozni.

Dr. Végházi József rabbi a Hapoel sportegyesület csatlakozását jelentette be és fogadalmat tett, hogy mindenben támogatni fogják a Mazot-ot.

Végül dr. Földes István közölte, hogy az egyesület szeptember 11-én a kulturházban általános beszámolót tart a magyar zsidóság bel- és külpolitikai helyzetéről és ezzel a zászlóbontó gyűlés lelkes hangulatban ért végt.

II.

A VIII. kerületi tagozat megalakulása

A Mazot augusztus 29-én, csütörtökön a józsefvárosi körzet nagyfuvarosutcai kulturteremben tartotta meg VIII. kerületi tagozatának alakuló gyűlését. A gyűlésen nagy számban vettek részt józsefvárosi férfiak és nők, akik hitet tettek a zsidó egység eszméje mellett.

Dr. Geyer Albert elnöki megnyilvánulásában röviden ismertette az egyesület célkitűzéseit és bejelentette a VIII. kerületi helyi csoport megalakulását.

Dr. Vas László körzeti elnök üdvözölte a megjelenteket és a körzet ragaszkodásáról biztosította a hitközség vezetőségét.

Dr. Pásztor József felidézte 1944 október 16-ának borzalmait. Akkor ebből a kerületből kerültek ki — mondotta — a budapesti zsidóság első mártirjai. A gettó-korszak idején a mai vezetők állottak ki a megnyomorított zsidóság védelmére s ugyanők azok, akik most az újjáépítés nehéz munkáját vezetik. Mégis vannak, akik egyenlenséget szítanak, pedig most nincs helye a külön utakon való járásnak. Soha nagyobb szükség nem volt az összefogásra, mint ma. Ismét veszélyben van a magyar zsidóság. A zsidóság mai helyzete-

te bizonytalan, tehát kötelességeink vannak egymás iránt. Keresni kell a békés egyetértés utját, vigyáznunk kell, nehogy lámadási felületet adjunk. A Mazot segíteni akar az egész magyar zsidóságon, ünérzetes zsidókat akar nevelni, munkakalmakat akar teremteni. Ezeknek a céloknak a megvalósítása érdekében kéri a zsidó tömegek támogatását, hogy a szomorú mult után szebb jövőre virradjunk.

Adler Károlyné elnökszónója a Józsefvárosi I. r. Négylet csatlakozását jelentette be, majd dr. Baracs Marcellné fogadta meg néhány közvelelő szóval, hogy a zsidó nők teljesíteni fogják kötelességüket.

Dr. Szemere Samuné arról beszélt, hogy a magyar zsidóság annyi szenvedés után joggal remélhet, hogy végre félelemmentes életet élhet. E várakozásában azonban csúszott. 25 év alatt mesterségesen oltották be a népbe az antiszemitizmus mérget. Az antiszemitizmus ma is élő szellem ellen fel kell venni a küzdelmet. Ezt tüzte ki céljául a Mazot, amely az egyetemes zsidó érdekeket akarja képviselni kifelé és befelé egyaránt. Beszéde végén felhívta a körzet asszonyait, munkálkodjanak a magyar zsidóság egységén.

Dr. Váradi Jenő a testvérkörzetek üdvözlését tolmácsolta, majd magyarázta a zsidó gyűlést okait, melyet tulajdonképpen gazdasági kérdések tart. Az aktuális kérdések megoldása érdekében mulhatatlanul szükségesnek tartja a zsidó egység megteremtését.

Domonkos Miksa a gyűlésen elhangzottakra reflektálva többek között kijelentette, hogy azt természetesen találja, ha különböző zsidó egyesületek vannak, de egy minden zsidó érdeket magában foglaló ujhelyi egyesületre elsősorban volt szükség. A magyar zsidóság elvárja azonban, — mondotta — hogy bármilyen gumyát visel is valaki, el ne árulja a zsidóságot. Az igaz zsidó érdekeket képviselő Mazot mögött áll a maradék magyar zsidóság és a szomorú sorsu határozatokat testvér-árnya. A zsidóság hivatalos vezetői pedig tudják, hogy mögöttük áll a mult, a jog és az igazság.

Dr. Salgó László rabbi, mint a kerület egyházi vezetője köszöntötte a vendégeket, majd kifejtette, hogy miért van szükség zsidó egységre. Ez a kerület mindig híven követte a zsidóság hivatalos vezetőit és ezután is együtt akarnak haladni velük az igazság utján.

Főzőmindenest felvesszek

2 személy, 3 szoba, Fenyvesi, Thüköly-ut 6. 1/15.

A kényes izlésű közönség részére

FEST TOMBOR TISZTIT

V. Személynök-u. 25
tel.: 122-398

„A zsidóság helyzete mindenütt a demokrácia erősségétől, vagy gyengeségétől függ“

Bajomi Lázár Endre előadása a Magyar Zsidók Országos Egyesületében

Szépszámu közönség jelenlétében tartotta meg előadását Bajomi Lázár Endre, a párisi „Droit et Liberté“ főszerkesztője, a Magyar Zsidók Országos Egyesületének meghívására a P. I. H. diszteremben.

Domonkos Miksa ügyvezető a Mazot nevében üdvözölte az illusztris előadót.

Bajomi Lázár Endre nagy érdeklődéssel várt előadásában szemlét tartott az európai zsidóság helyzete fölött és megállapította, hogy éppen úgy, amint van maradék fasiszmus, van maradék antiszemitizmus is. A szövetségek katonai győzelme nem hozott teljes ideológiai győzelmet. Ezért fordulhatott elő az, hogy Streicher védője kijelenthette: Streicher ártatlan ember volt. A fasiszta ideológia és propaganda mely nyomokat hagyott maga után a megszállott népek körében. Még Franciaországban is kimutatható az antiszemitizmus és fajgyűlölet félreérthetetlen tünetei. Vigasztaló viszont az, hogy a francia munkásmozgály és a haladó szellemű katolikus társadalom, pápákkal az élén, nyíltan és határozottan ellentétben a zsidóellenes megvezetéseket és idejében gátat vetnek annak, hogy az antiszemitizmus véres pogromszá fajuljon. Lengyelországban már nem ilyen vigasztaló a helyzet. Az N. S. Z. terrorista szervezete nem riad vissza a gyilkosságoktól sem. Ennek a bizonyítéka a kielcei pogrom is, amelynek negyven áldozatát a lengyel kormány, mint a lengyel demokrácia nemzeti halálait teremtette el. Rendkívül sajnálatos jelenség, hogy Németországban az UNRRA-táborokban még mindig több mint száz ezer zsidó van, akik bár anyagilag túrhatóan vannak ellátva, szabadságuk nem teljes, mert az angol és néhol az amerikai zónában a lengyel és ukrán antiszemitizmus zsoldosai őrzik őket, akik egyáltalán nem mérséklék zsidógyűlöletüket. A szovjet övezetben nincsenek UNRRA-táborok. Zsukov tábornok parancsára a zsidók lakásokat kaptak és visszakapták vagyonaikat is. Az Olaszországban lévő UNRRA-táborokat, amint

azt az utóbbi hónapokban történt sajnálatos kilengések bizonyítják, antiszemita angol tisztek vezetik. Ennek tudható be, hogy Enzióban az ultránások rálöttek a május elsejét ünneplő zsidó tömegekre. Bulgáriában és Jugoszláviában, ahol a népi demokrácia megszilárdult, a zsidóság teljes jogegyenlőséget és megbecsülést élvez. Ugyanezt nem lehet elmondani Görögországról, ahol a kormányban a helyettes miniszterelnöki tisztelet az a Gonatas tölti be, aki 1936-ban felgyújtatta a szalonikii zsidó negyed és nagy szerepe volt abban, hogy a szalonikii zsidó zsidóságot deportálták. Láthatjuk tehát, hogy a zsidóság helyzete min-

denütt a demokrácia erősségétől vagy gyengeségétől függ. Az antiszemitizmust egyik napról a másikra megszüntetni nem lehet, de az kétségtelen, hogy a fasiszmus kilejtésével, a demokrácia megszilárdulásával a zsidóellenes hangulat meg fog szűnni — fejezte be érdekes előadását Bajomi Lázár Endre.

Az előadáshoz a közönség köréből Welsz Nándor, dr. Szemere Samuné, Vajda Zsigmond és Barta Miklós szövegeket hozta.

A feltett kérdésekre válaszolva, Lázár Endre kifejtette, hogy az angol antiszemitizmus a zsidóság nagy csatlódása. A nagyhatalmakat politikai vonalvezetésükben

nem az érzelmeik, hanem az érdekek vezetik. Angliának bármilyen furcsán is hangzik ez, Palesztinában, Indiában, Spanyolországban, Görögországban pillanatnyi érdeke, hogy a maradékfasiszmus fennmaradjon és a demokratikus törekvések egyensúlyozására használják fel azt. Előadásában nem állította a francia népről, hogy antiszemita beállítottságú lett volna, csupán azt mondta, hogy Franciaországban antiszemita szövegek voltak, ez is a reakció, illetve a fasiszmus műve volt. A francia zsidóság nagy része a megszállás alatt a népek közülhette megmenekült. A francia papság szóval és tettel igyekezett menteni a zsidókat. Nagyjából ugyanez volt a helyzet Olaszországban is. Vajda Zsigmond felszólalására válaszolva kijelentette, hogy semmiféle ismérv nincs arra, hogy hány év alatt tüntethető el az antiszemitizmus. Semmiesetre nem szabad azonban úgy beállítani ezt a kérdést, hogy az antiszemitizmus megszüntetése lehetetlen. Élénk cáfolata ennek az oroszországi példa, ahol mint tudjuk, intézményesen szüntették meg az antiszemitizmust. Ami a szellemi fölény hangzatosítását illeti, az a rosszemlékű Klebelsberg-féle kulturfőlny juttatja eszébe. Faji megkülönböztetést, szolgáljon az a zsidóság előnyére vagy hátrányára, nem hajlandó elfogadni.

Dr. Pásztor József, a Mazot ügyvezető-igazgatója mondott köszönetet Lázár Endrének értekes előadásáért. A film, amelyet lepergetett előttünk — mondotta — megmutatta, mi történik a világ zsidóságával. Az elhangzottakból is le kell vonni a tanulságot: harcolni kell az antiszemitizmus ellen, mert amíg antiszemitizmus van, veszélyt jelent a zsidóságra, még ha Palesztinában él, akkor is. Ezek a szempontok vezetik a Mazot vezetését, amidőn a zsidó egység megteremtésére törekszik.

Gyors, pontos, megbízható kézbesítés és szállítás

„Dávaj“ boy vállalat

Király-utca 21. (Órszékent 6 Ft.)
Telefon: 226-893.

Bakfis melltartó

Cyankija: BARABÁS István
Magyarvádi Szabó-u. 40-42
Telefon: 428-721

Pesti Izraelita Hitközség
4524/1946.

Templomülések kiadása

A Pesti Izraelita Hitközség Előjárósága közli, hogy az idei főünnepekre

a Dohány- és Rumbach Sebestyén-utcai templomok magánüléseinek belépőjegyet szeptember 8, 9 és 10-én adja ki VII., Sip-utca 12. sz., II. em. 33 alatt.

Nyomatékosan felkérjük az örökülés-tulajdonosokat, hogy jegyeiket szeptember 10-én délután 13 óráig okvetlenül vegyék át, mert azon tud azokat — más jelentkezőknek bérbe adjuk.

A Dohány-, Rumbach Sebestyén-, Páva-, Csáky-, Bethlen-, Dózsa György-ut, Nagysüváros-utcai hitközségi templomok, valamint a Fürst Sándor-utcai (Hollán-u.) pótima-báz üléseinek kiadása a korábbi évek igazolt bérlői részére ez év

szeptember 8-tól 13-ig lesz.

A jegykiadás naponta 8 órától 13 óráig tart és pedig a Dohány-, Rumbach Sebestyén-utcai templomok üléseinek jegyei VII., Sip-utca 12, II. 33. sz. alatt, míg a többi templomoké a helyszínen kerülnek kiadásra (Fürst Sándor-utcai a Csáky-utcaiban).

A szabad jegykiadás szeptember 15-én, vasárnap kezdődik.

Minden örökülés-tulajdonos vagy bérlő hozzáfartozója a már kiváltott üléshez jegyének felmutatása ellenében szeptember 12-től kezdve egy-egy pótjegyet válthat.

Pótjeggyel csakis a padban, kizárólag azon az imaszéken lehet tartózkodni, amelyre a jegy szól, mert a pad-sorok között vagy a falak mellett állani tilos.

Figyelmeztetjük még t. Hittestvéreinket arra is, hogy az ülések bérlődíjai a mai viszonyoknak megfelelően vannak megállapítva, ennél fogva senkinek semmi körülmények között kedvezmény nem adható.

Budapest, 1946. augusztus havában.
5706. Elul havában.

A Pesti Izraelita Hitközség
Előjárósága.

Jó költő, de gyarló ember

— Utólagos lobecsülések —

Irta: Szilágyi Géza

I.

A minap elhunyt ös-germán Gerhart Hauptmann-ért, a *Takácsok* keményfogású és a *Hannele* lágyan hajlékony kezű alkotójáért az ös-zsidó Alfred Kerr, aki sok antiszemita ellensége szerint „német szavakkal léberül írt”, — de milyen páratlanul válogatott szavak voltak! — addig harcolt „nárfázva és parillyázva”, míg imádott hőse, akit buzdítva is, korholva is a legnagyobbak közé lendített, világhírűvé nem dicsőült. Amikor aztán a hitlerség vérzivatarra közepét Kerr az amerikai emigrációba követte Thomas Mann, Hauptmann otthonmaradt. (Előbb) szinte helyeselt az embertelenség legkövetkezetesebben kodifikált rendszerét, még az akadémikusság kitiintetését is elfogadta Hitleréktől, az örök hiúság szentségtelen gyarlósága nevében. Utóbb pedig a helyesléssel ugyan nem egészen azonos, de ez esetben tőle csak hajszányira különböző passzivitásba vonult.

Kerr erre messze idegenből a szörnységesen családott szerelmesnek szájaskodó dühével fordult egykori írói, sőt részben emberi bálványja ellen. Vakká vadult elkeseredéssel odaszilajodott, hogy minden régebbi értékelését visszavonva és megtagadva, palinódiát rikácsolt és hörgött Hauptmann ellen. Hosszu éveken keresztül lángésznek magasztalta az emberi haladás szociális eszméiért csatázó Hauptmann. De amióta ez nem látta elítélő szavakat a haladásnak eddig legirgalmatlanabb hőhéjára és amióta a szellem régebbi nagyfejedelmétől egyetlen tiltakozó szó sem tellett a világ legszörnnyűbb szellemgyilkossága, a hitleráj ellen, Alfred Kerr a bibliai próféták legszélesebb lélekzetű és legszilajabb átkaira emlékeztető anatómával sújtotta Hauptmann. Azt a nagyon vitatható elméletet állította fel, hogy aki mint ember oly esendően gyarlónak bizonyult, mint Hauptmann, az nem is lehetett a legkülönb német drámaírók egyike. A Hannele költőjének nagyságában való hit és ennek másokkal való buzgó elhitése Kerrnek, mint maga önvádolóan vallotta, szörnnyű tévedése, sőt bünye volt, amelyet nemcsak önmagának, hanem nyilvánosan is be kellett vallania és szánva-bánva megtagad-

nia. Hauptmann előbbi művészi alkotásai, amelyek régebben kiválóknak látszottak, a szégyenletesen viselkedő ember gyengeségétől megrohasztva, utólag, Kerr szerint, elvesztették értéküket.

Ilyen bálványdöntést, a viszájára torzult rajongástól süttött ilyen gyilkos és részben öngyilkos mézárkást keveset ismer az irodalomtörténet.

II.

Egyetlen agyat ködösítő pillanatra sem jut eszembe, hogy párhuzamot vonjak Erdélyi József, a régebbi kőszá és kőszá hírek szerint öngyilkossá lett, a legújabb jelentések szerint azonban Salzburgban vidáman sétáló magyar költő és Gerhardt Hauptmann között. Semmiféle közösség nem volt köztük. A német lángelme, mondjuk hajszállhasogatva, majdnem lángelme és a magyar tehetség szellemi méretei tudásosan elütnek egymástól. Ezt bizonyítani szópazarló fényűzés volna.

A két nevet csak viselőinek egyforma embert gyengesége párosíthatja. Hauptmann jóformán hitlerista lett, ha annyira nem is, mint nagyságban vele egyrangú, szintén méltán Nobel-díjjal koszorózott norvég költőjárta, Knut Hamsun. Erdélyi József nem majdnem, hanem egészen nyilassá vetett és ezt tüntetően világgá is kiáltotta *Solymosi Eszterről és zsidók ontotta véréről* hazugul és csufosangajdoló versében, valamint prózai önéletrészésének nem egy, szintén üldözési mániásan zsidófaló fejezetében Erdélyi, akinek első verskötetét negyedszázaddal ezelőtt meleg hangon méltatnom kritikus erkölcsi kötelességem volt, az úgynevezett *ujnépiességnek és népiességnek* egyik legkorábbi jeles képviselője a huszas évek magyar irodalmában.

Kétféle tulzás vette később szárnyra nevét. Az egyiknek képviselői, mint például Németh László és részben Al-

szeghy Zsolt, második *Petőfi* láttak a *Petőfi*ből kétségtelenül bőven merülő, öt helyenként tudatosan utánzó, de azért sajátos egyéniség meggyőző jegyeit is mutató költőben. A másik tulzás képviselői akkor kezdtek hirdetni Erdélyi tehetségtelenségét, amikor a zsidó kiadóktól felfedezett, a zsidónak bélyegzett sajtóban gátlás nélkül szereplő és a szereplés erkölcsi és anyagi előnyeit restelkedés nélkül igyekező Erdélyi az egyre erősebb „korszellem” hatása alatt ráeszmélt arra, hogy célszerűbb lesz megtérnie és beállania az antiszemita sajtó harcainak közé. Felcsapott a líszaszarlári vérvád kései, de el nem késcit feltámasztójának és „balladát” kurjantott *Solymosi Eszternek zsidók ontotta és az égbe kiáltó véréről*.

Mint a zsidó Kerr tette a germán Hauptmannal, úgy cselekedett a románból magyarrá asszimilálódott Erdélyivel a zsidó *Rónai Mihály András*. Antiszemita magatartása miatt a költőre, szintén utólag, rácsütötte a *tehetségtelenség szégyenbélyegét*. Ez kétségtelenül tulzás volt, de olyan *nemes felháborodásnak* tulzása, amelynek indító oka a „zsidó elhalálról” jött költőnek a legzsidófalóbb jobboldalra való szédülése.

Illyés Gyula, aki különben valamikor szintén Erdélyinek, ha nem is felfedezői, de bátorító méltatói közé tartozott, egyik epigrammszerű versében nagyon találóan hirdette, hogy *nem az a fontos, honnan eredt, jött, indult el az ember, hanem az, hogy merre tart, hová megy*. Erdélyi pedig a világhatalomból jött és a sötétség kellő közepén telepedett le. Hogy *Rónai Mihály András* ezt a költőhöz nem méltó magatartást annakidején, a magyarországi rémuralom előestéjén pellengérré állította — példáulan bátor, szenvedélyesen lendületes és szellemi szikrázó cikkben történt, amelyet a reakció hívei még ma sem felejtettek el neki — *vitathatatlan érdem*, amely megbocsáthatja azt a nem helyeselt, de érthető tulzást, hogy Erdélyi nemcsak embernek gyarló, hanem az emberi ma-

gatartásból „viszamenő *heroldy*” levoni megállapítás szerint költőnek is az.

A költő igazán nem volt tehetségtelen, de később *beszeny* nyezte ercedendő tehetségét. Ez a tárgyilagos igazság.

III.

Erdélyinek ezen a mocsarag tóron, a *vérvád „poetizálásának”* terén akadnak *talentum* mos elődei Magyarországon. Néhány évo kezembe került a valamikor a *Borszem Jankó* mellett legnépszerűbb magyar vicclapnak, a múlt század ötvenes éveiben Jókai Mór alapította, később Szabó Endre szerkesztette *Ústökös*-nek 1882-es évfolyama. Ebben a „*liszteszlári*” évfolyamban olvashatók zsidófaló versek is. *Egyet maga Szabó Endre szignált* akkor már jobbanhangzó *lajdon* nevével. Ez a vers nem csupán antiszemita, hanem vérvadás is. Emlékezetből idézem két kezdősorát:

*Sikszabórral gesztelt a vén Aron,
Eladja az eszlári vásáron...*

Ez igazán nem szép. De szívesen és örömmel megállapítom, hogy az akkor 33 éves poéta ezt a versét, Erdélyitől nagyon eltérően, *nem vette fel szemmiféle verskötetébe*. A jeles szatirikus költő, friss szíves hangok zamatos szavu énekes se, a prózai és verses orosz irodalomnak egyik legkorábbi és legjobb magyar tolmácsa, a jeles antiszemitaizmusból, amely mély gyökeret szabott eresztett benne, hamar és könnyen megtalálta az utat a harcok szabadelvűségnek már már a szocializmushoz eljutató táborába, mint ahogy egy másik kedveshangú „kisebb dalnok”, a megnyerő zenéjű, szikrázó értelmű Szávay Gyula is, aki valamikor, Istóczyéktól megfertőzve, úpátosszal dörögött ódát a *világhatalomra törő zsidó szolidaritás ellen* az *Judaeos*, a beteg mámorból kizánzóan odva a haladásnak *meszteri pengéjű bajvivója* lett. Az ő példájuk is meggyőzően bizonyítja, mégpedig Erdélyi József visszariasztó példájának rokoncsenves megfordításával, Illyés Gyula igazát: *nem a honnan a fontos, hanem a hová*

Akik a világhatalomot önként felcserezték a sötétséggel, megbélyegést érdemelnek. Akik azonban az aljas sötétségből szabad akaratukból, önjelöltől, jobb belátásukból, lelki ismeretük felbredésével felküzdötték magukat a napsütéses világhatalomba, azoknak nemcsak bünbocsánat jár, hanem sokkal több: *méltánytalan gúny*.

3 ÓRÁN
DELÜL ÚTLEVÉLKÉPEK

Párisi Foto

Párisi Nagy Áruház

HOGY TÖRTÉNT?

XXXV.

Az egyházak tiltakozó mozgalma

A memorandum átnyújtása napján, június 21-én volt a minisztertanács, amelyre a kormányzó parancsára meghívták Bakyt és Endrét, a két deportáló államtitkárt, hogy jelentést tegyenek. Endre ez alkalommal részletes beszámolót olvasott fel, amely természetesen hemzsegett a hazugságoktól. A minisztertanácsban elhangzottak alapján Sztójay a protestáns egyházak küldöttségének azt a választ adta, hogy deportálásról szó sincs, hanem csak arról, hogy Németországban nagy munkaerőhiány van és a németek munkaszolgálatra viszik a zsidókat. Amikor a küldöttség egyik tagja erre megjegyezte, hogy esecsemőket, terhes anyákat és aggyastyánokat is visznek, Sztójay azt válaszolta, hogy a zsidók erős családi összetartása miatt nem akarják a családokat elvitalasztatni. (A bezudorozásnak ez a elemikus és ostoba gondolata Eichmann Adolf-tól származik, amit az Wesenmayer vallomásaiból kitérünk.)

A protestáns egyházak memorandumára — az utolsó kísérletre — nem jött válasz. Ezért néhány nappal később Ravasz László nyilvános tiltakozásra alkalmas szöveget készített el, amit az ország minden protestáns lelkészének el akartak küldeni. A tiltakozásnak ez a szövege elmondja az eddig történeteket, hivatkozik a június 21-iki memorandumra a következő megjegyzés mellett: „Ebben az emlékiratban rámutattunk azokra az eléggé nem sajnálható eseményekre, amelyek a magyarországi zsidóság elkülönítését és elszállítását kísérik, akár keresztények, akár nem.” Azután így folytatja: — „Minket az Isten arra rendelt, hogy ebben a nemzedékben az Ő örökkévaló Evangéliumát hirdessük és bizonyosságot tegyünk az Ő erkölcsi világrendjének változhatatlan törvényeiről, akár testül az embereknek, akár nem. Ebből az isteni megbízatásból merítjük jogcímünket, hogy alázatos és bűnös embereként, de a hit és engedelmeség szent kötelességében Isten Igéjéről bizonyosságot téve, kárhoytassunk minden olyan elbárást, amely az emberi méltóságot, az igazságszolgáltatást és az irgalmasságot megsérti és az ártatlanul kiontott vér rettenetes ítéletét idézi népünk fejére. — A gyülekezeteket bűnbánat-

ra és az egész magyar népet Isten hatalmas keze alatt való megalázkodásra és Hozzá való burgó könyörgésre hívjuk fel és kérjük Istent, hogy irgalma és megtartó kegyelme forduljon magyar nemzetünk felé.”

A tiltakozó közlemény

Június utolsó vasárnapján készült. Sokszorosították, a borítékokat kétezer lelkészi hivatal részére megcimenték és azokat az ország különböző helyein akarták postára adni, nehogy az éber Gestapo és magyar cinkosaik felfigyeljenek és a körlevelet lefoglalják. Közben Serédi hercegprímás is tiltakozott Antal István kultuszminiszternél és Mester Miklós államtitkárnál, bejelentve, hogy a római egyház nem fogja tovább tűrni Isten és emberi törvények lábbal taposását. A hercegprímás ezenkívül nyilvános tiltakozásra is készült de körlevelet megfigyelték és a postán visszatartották. Ezzel időt nyerve Antal István közölte a református egyházak vezetőivel, hogy tárgyalni kíván velük. Ezért a július 9-ére tervezett nyilvános tiltakozást elhalasztották. Két nappal később, július 11-én Ravasz László püspök betegágyánál megjelent Antal István miniszter, Mester Miklós államtitkár, Lőrinczy Szabolcs, Révész Imre, Kapy Béla püspökök és Bereczky Albert református lelkész. Antal miniszter közölte, hogy a hercegprímással megegyeztek a pástorlevél visszavonásában, amivel szemben a miniszterrelük megígérték, hogy a deportálásokat megszüntetik, a zsidók elkülönítését emberiesen fogják végrehajtani és az 1941 augusztus 1-e előtt megkeresztelkedettek előnyben fognak részesülni. (A megegyezésnek rövidesen híre ment és amikor az 1941 augusztus 1-e előtt megkeresztelkedettek összejárásáról utcai plakátok jelentek meg, a kikerestkedési hullám előntéte jóformán az egész város zsidóságát és a megingathatatlanoknak vélt zsidók közül is sokan megámtorodtak. Együttal hamis keresztleveleket kezdtek gyártani, hogy az 1941 előtti megkeresztelkedést bizonyítsák.)

Antal István azzal érvelt, hogy ha az egyházak megmaradnak a nyílt tiltakozás mellett, akkor a Sztójay-kormányának döntenie kell, hogy vajjon vállalja-e az egyházakkal való

nyílt harcot, vagy pedig a kormány lemond és a német katonai hatalom alatt álló Magyarországon a nyilasok kerüljenek uralomra. Az érvelés hatása alatt a protestáns egyházak elfogadták a megegyezést, csupán azt kötötték ki, hogy a legközelebbi vasárnapon minden protestáns templomban rövid üzenetet fognak felol-

vasni. A legközelebbi vasárnap július 16-án volt, amikor az ország minden protestáns templomában tartott istentiszteleten a következő üzenetet hirdették ki: „A Magyarországi Református és a Magyarországi Evangélikus Egyház püspökeit tájékoztatni kívánják a gyülekezeteket arról, hogy mindkét evangéliumi egyház vezetősége a zsidókérdeés kapcsán, különösen a megkeresztelkedett zsidók érdekében ismétellen eljár az illetékes kormánytényezőknél és ezirányú járadózsait továbbra is folytatja.” (Folytatjuk.)

MUNKÁCSI ERNŐ

Amerikai magyar család örökbe akar fogadni egy árva zsidó testvérpárt

Lapunk szerkesztője levelet kapott Békéssy Imrétől, az Amerikában élő kitűnő újságírótól, a Szabadság című clevelandi újság losangelesi szerkesztőjétől, aki tudvalegőleg az amerikai segélyakciók megszervezése körül is értékes tevékenységet fejt ki. Békéssy Imre e levélben többek között a következőket írja:

„Szász Árpád méz- és szirupgyáros, a Segély itteni csoportjának alelnöke és felesége felkerestek és megkértek, szerezzek nekik egy 10—11 éves árva testvérpárt, akiket ők örökbe fogadnának. A gyermekeket a legjobb nevelésben akarják részesíteni. Két feltételt szabott ez a derék őskeresztény házaspár:

1. zsidó gyermekek legyenek, lehetőleg szellemi munkás családjából származókról
2. Az Amerikai Misszió orvososa vizsgálja meg őket és igazolja egészséges és fejlődőképes voltukat.

Az első feltétel persze, hogy testvérpár legyen, mindegy, hogy két fiú vagy egy fiú és egy leány.

Szász Árpád elnöke az itteni Magyar Atlétikai Klubnak és a Magyar Háznak.

Nem milliómosok, csak jó módú, kb. 40 éves, jókeresetű emberek, akiknek jószívűsége itt közismert. Amikor Szász megkért, hogy indítsam el ezt az ügyet, azt mondta:

„Azért kérek zsidó gyermekeket és azért akarok örökbe fogadni zsidó gyermekeket, mert úgy érzem, ha minden keresztény törődne a zsidó árvák sorsával, nem kellene szegyenekünk amiatt, hogy a kereszténység kétezer éves munkája még nem tudta megakadályozni a náciizmust. Hangsúlyozom, hogy a gyermekeket a zsidó vallásban jógom neveltetni.”

Rádbizom már most, hogy ezt a nagyszerű példamutató feladatot segíts megoldani. Szászék kérnek pontos leírást és fényképeket is, hogy válogathassanak a jelentkező gyermekek között. Szászék címe: Mr. et Mrs. Árpád Szász Co., Sas Honey and Syrup Products, Los Angeles, Calif., 247 East 68th Street.

A magunk részéről csak annyit fűzünk e levélhez, reméljük, hogy a derék amerikai magyar házaspár óhaja rövidesen teljesedik és egy árva zsidó testvérpár mihamarabb elindul új élete felé Amerikába.

RÁDIOJAVÍTÁS

Gyorsan, szakszerűen, helyszínen is! Díjtalan vizsgálat és árajánlat. Nagy rádiócső- és pótalkatrész-raktár. Népszerű árak. CSALA RÁDIO, Madách-tér 5, 16lem. Tel.: 423-066

Golyóscsapágyért (használt) legtöbbet fizet
Szerszámért (új) ANTALFFY,
Akáofa-utca 36
VÉTELI ELADÁS

TÓTH LAJOS

vegytisztítást és kelmeifestést
állandóan vállal. Garantált száraz tisztítást
József nádor-tér 9

Felhívás

A mai demokratikus érásban, amikor minden magán- és közalkalmazottnak meg van a maga érdekeit képviselő országos szervezete, — az izraelita felekezeti alkalmazottak érdekképviselettel nem bírnak. Ezért az *Izraelita Felekezeti Alkalmazottak Országos Egyesületére* vár az a feladat, hogy a felekezeti alkalmazottak érdekeit képviselje, ami minden tekintetben megfelel a legnagyobb magyarországi felekezeti testület intélciónak is. Az *Izraelita Felekezeti Alkalmazottak Országos Egyesülete* ily körülmények között tevékenységét fokozott mértékben ismét felvenni kívánja.

Felhívjuk ezért a *vidéki felekezeti alkalmazottakat*, hogy az Egyesület tagjai sorába lépjenek és belépési nyilatkozatukat az Egyesületbe mielőbb küldjék el. Egyéni felhívást az Egyesület nem tud eszközölni, mert a vidéki felekezeti alkalmazottakról ezidőszámtal semmiféle feljegyzés nincs hirtokában, de a régiók egyébként is már — sajnos — teljesen idejüket multák. A *Budapesti felekezeti alkalmazottak* közül azok, akik még nem tagjai az Egyesületnek, ugyancsak küldjék be belépési nyilatkozatukat.

Ez alkalommal felhívjuk a jelenleg alkalmazásban nem álló *kántorokat és metszőket*, sziveskedjenek nevüket és címüket — eddigi működésük megjelölésével — az Egyesület felé mielőbb közölni. Számos hiányosság fordult ugyanis Egyesületünkhez azzal a kéréssel, hogy részükre kántort vagy metszőt ajánljunk, ezt pedig csak akkor tudjuk, ha a jelenleg állás nélkül álló kántorok és metszők nevüket és címüket hozzánk bejuttatják.

Az Egyesülethez intézett *mindennapi írásbeli közlés* Budapest, VII. Síp-u. 12. I. em. alá küldendő.

Az *Izraelita Felekezeti Alkalmazottak Országos Egyesülete*

Zsidó Testvér!

Az Agudat Jisraél összehívó kongresszusa 4. és 8-ra lett kitűzve. Ez az egyetlen alkalom, midőn lehetőség adódik jogod gyakorlására. Most dől el, hogy kiknek kezébe kerül le a vallási zsidóság legjelentősebb mozgalmának és orci politikájának további intézését.

A választás előkészítésére szeptember hó 6-án, csütörtök délután 6 órakor, Holló-u. 4. I. (Linacs Ház) érkeletet tartunk. Megjelenésdre okvetlen számítunk.

Szervező Bizottság

Jó családból való Gut **Bádogas és szerető tanuló**, vagy **lejártnak** felvesszünk, VIII. Házócska, 4. Otvenegy, III. em. lét.

Asszony-olvasóink

ma már ismerik a vitaminok fontos és életbevágó szerepét. A család érdekében a modern háziasszony a minőségi táplálkozásra helyezi a fösulyt, tudván, hogy csak így tudja házanépét tökéletes munkaképességben, jó egészségben megtartani. Az ember szervezete fenntartásához a fehérjék elmaradhatatlanul szükségesek, nélkülük nem lehet élni. Milyen nagy örömmel idvözölhetik tehát háziasszonyaink a Sertamin-t, ezt a vitaminokban és fehérjékben gazdag, kitűnő növényi tápanyagot, mely nemcsak helyettesíti a húst, de felülmulja annak tápértékét is. Iztelenen, változatosan és táplálóan gazdagítja a mai szerény ételsorokat. Különösen fontos értéket képvisel a rituális konyhában, hol „hust” süthetünk Sertaminból minden menühöz. Alábbi receptekkel nagy szolgálatot vélnék teljesíteni haladó szellemű háziasszonyainknak, mert egy-egy kipróbáltak, sőt pályadíjnyertesek is.

HAMIS FASIROZOTTI

Sárgarépat, fehérreppát, kalarábét, karfiolt és három szem burgonyát ledarálunk. Két hagymát párolunk, hozzáadjuk a ledarát zöldséghez, belekeverünk két tojást, annyi lisztet, amennyit felvesz. Összegyurjuk, pogácsákat formálunk belőle. Sertaminba meghempergetjük és forró olajban kisütjük.

HAL-SZELET

Buzadarát kevés sóval jó sürtőre főzünk, belekeverünk kevés reszelt hagymát nyersen, személyenként egy evőkanál Sertaminat és egy egész tojást, ha nincs, akkor anélkül. Ezt szép tojásdad alakban, — mint a hal szelet — morzsában vagy kukoricalisztaban meghempergetjük és forró olajban kisütjük.

HAMIS BÉCSISZELET

Kukoricalisztet, vagy darát egy inarék buzadarával sürtő kásává főzünk. Mikor kihült, szeleteket vágunk belőle, forró olajban ropogásra kisütjük és Sertaminnal megszórjuk.

SERTAMIN-SZELETEK VADASAN

Runkást készítünk 5 deka zsírral, feleresztjük félliter vízzel, elkeverjük 50 deka főli, állított burgonyával, 2 tojással, reszelt hagymával, majorannával és 7

deka Sertaminnal. Hosszu cipót készítünk belőle, tepsibe tesszük, forró olajjal megsütjük. Fél fej hagymát zöldséggel olajban puhára pároljuk, majorannával, 2 kanál paradicsommal, pirospaprikával izesítjük, hozzáadva 5 deci vizet és 3 deka Sertaminat. Áttörjük, egy kanál mustárt adunk hozzá és forrón a megsült és szeletekre vágott vágott cipóra öntjük.

TÖPÖRTYÜ

Forró olajba Sertaminat szórunk, ha megsült, töpörttyüként használjuk fel. Pogácsába kitűnő.

PARADICSOMOS MAKARÓNI

Fél kg főtt makarónit olajban reszelt hagymával, pirított gombával, petrezselyemmel, paradicsompürével, hat kanál Sertaminnal összekeverünk, sóval, borssal izesítjük és teletjét megszórjuk Sertaminnal. Állalában használjunk parmezán helyett Sertaminat.

Asszony-olvasóinknak készséggel szolgálunk Sertamin-receptekkel.

Pályázat

Az egri Statusquo Lr. Hittközség pályázatot hirdet a nagy ünnepekre egy jóhang

előimádkozó

részre, aki a Szentírás olvasásban is jártassággal bír. Levéleket írásban megjelöléssel Fischer Lajos hírk. jegyző a. k., Sugár Zoltán hírk. elnöke a. k.

Házvezetőnőt,

iszta, megbízhatót, garanciával, koros magányos. Meglehető cseten jó otthonat talál. Levéleket: „Szombathely” jelölgére Arató hirdetőbe, Erzsébet-körut 11.

Sirkövek,
moss. és deportált emlékek nagy választékban és melyen készült állított érben. Handel utóda, Budapest, Flumci-ut 2, Szombalon zárvat

Két utcai szoba.

különböző méretű, balkonos, bútorozva, ablakokba kiadó, orcsanak, ügyvédnek is alkalmas. Ugyanott egy gázhűtőszekrény és egy porszívógép kiadó, Budapest, Thakóly-ut 162, II. 7.

KIADÓ Kertly- és Karáczy-utca sarkán kisebb üzlethelyiség, utcai és udvar bejáratú. „Biztos egzisztencia” jelölgére a kiadóba.

A bécsi zsidók visszakapják lakásaikat

A bécsi lakáshivatal közölte, hogy minden zsidó, aki faji üldözés miatt vesztette el a lakását és akinek a lakása nem rom, visszakaphatja régi lakását.

Az intézkedés egyelőre nem vonatkozik az üzlethelyiségekre, mivel a sok elpusztult üzlethelyiség miatt e téren egyelőre még nem tudják a zsidók jogos igényeit kielégíteni.

Az osztrák zsidóság egyik jogos követelése teljesült a régi lakások visszaadásával.

Megkezdődött a zsidó diákok világszövetségének értekezlete

Grenobleból jelentik: Vasárnap megnyitott a zsidó diákok világszövetségének értekezlete, amelyen többszáz kiküldött vesz részt Európa és a Közép-Kelet országaiból. A megnyitót beszédet dr. Perlzweig, a Zsidó Ügynökség békeértekezleti kiküldöttje mondta. Megemlékezett a múlt szenvedéséről, majd megköszöntö a grenoblei egyetemnek az értekezletnek nyújtott támogatását.

Az értekezlet az egész hétvégén ülésezik, hogy minden vonatkozásban megszervezze a világszövetség jövő működését.

— A Budapesti Aut. Orth. Ipr. Hittközség általános lakalája első tagozata részre okl. tanítónőt, felső tagozata részre egy mennyiségletan-termesztudomány szakos okl. polg. isk. tanárnőt keres. Vallásos tanerők jelentkezzenek a Dobutca 35. sz. alatti iskola igazgatószágnál.

Székelly Emil ékszerész Rátóczy-ut 26

brilliónt, ékszer, aranyat, ezüstöt, órákat legdrágábbban vessz.

Fogmunka! Jó munka!

Acél műfoglaboratóriumból **Acél Imre fogtechnikus** VII., Erzsébet-körut 10, II. 14. Hechbaluc fogmunkáinak készítője. Telefon: 422-569. Fogorjayítások 2 óra alatt készütnék.

Átveszek 3 szobás lakást

beletterületen. Ajánlatokat „igényjocoult” jelölgére a kiadóba.

Autó Portál Butor Ablak **ü v e g** Wagner, Kazinczy-u. 9. Telefon: 221-675

GOLD BŐRÖNDHÁZ BŐRÖNDÖK stb. óriási választékban Baross-tér 15. Keletivel szembe. Tel.: 224-890

A „Fasiszta lelkek“ véleménye - rólunk

IX.

Magyarország sirásóinak Szirmai Rezső által megrajzolt portréorozatából ismét két igen jellemzőt ragadunk ki.

KOLOZSVÁRI- BORCSA MIHÁLY

a sajtócézár, diákkorában még a zsidó fiúk protektora volt. Ugy vélte, hogy nekik, az erős keresztényeknek kötelességük, hogy zsidó diáktársaikat minden támadástól, csufolkodástól megvédjék. Később egyike lett a legnagyobb zsidófalóknak. Az élete csupa ellentmondás. Azt állítja magáról, hogy a könyv legnagyobb barátja. Mégis ő küldte máglyára a „zsidó írók“ könyveit.

— Maga az a tény, hogy könyveket kellett megsemmisíteni, oly arcpirító volt... Aadtam, hogy ennek reámnézve végzetes következményei lehetnek...

— Stefan Zweiget, akit szintén megsemmisített, nagy írónak tartja?

— Franz Werfelt nagyobbak tartom. Mégis megsemmisítettem. Nemcsak az volt a célom, hogy megsemmisítsek könyveket, hanem az is, hogy helyet csináljak elnyomott magyar íróknak.

— Azzal, hogy Thomas Mann elégette és Barbusse-t összezuzdta, helyet akart csinálni Sértő Kálmánnak?

— Magasabb szintre helyezkedve nekem is az volt a véleményem, hogy helytelen dolgot csinálunk.

— A Függetlenség élesen antiszemita volt abban az időben, amikor Ön a főszerkesztője volt?

— Igen. A Függetlenségben a közhangulattal párhuzamosan fokozódott az antiszemita hang élessége.

— Miért hord ilyen szokatlan bajuszt és szakállt?

— A magyarságtudat rendkívül erősen él bennem. A faji jelleg kidomborítására nagyon sokat adok.

— Fájna, ha leborotválnák a szakállát?

— Huszonöt évig következetes voltam mindenben, mint az ökör. Ebben is. A politikában is, pedig sokszor tudtam, hogy végzetes következményei lesznek politikámnak. Ez a makacsság, ami ben-

nem van, nem engedi, hogy levágjam és fájna, ha levágnák...

— Mikor lett antiszemita?

— Az ellenforradalmi időkben. Egyénileg senkinek sem akartam fájdalmat okozni... Sőt: számtalan tanum van, hány zsidón segitettem. Egyetlen udvariállan szóval sem bántottam a zsidókat. Persze, a kormány álláspontját a zsidókérdésben osztottam. De a Sztójay-kormány idején már éles harcban álltam a németekkel. Semmiesetre sem volt az a felfogásom, hogy nyolcvan embert kell egy vagónba gyömöszölni... A Sajtókamara tagjait mindig megvédtem, bármely lap munkatársai voltak, bármely fajhoz tartoztak. Amikor megtudtam, hogy a zsidó kamarai tagok listáját félelemből kiadták a belügyi nyomozóknak, mélyen fel voltam háborodva. Mindent megtettem érdekükben, amit csak lehetett, sajnos jórészt eredménytelenül. De az egészet a magam és a Kamara ellen irányuló merényletnek tartottam, mert azokat a kamarai tagokat deportálták, akiket én egészen addig érdemesnek tartottam arra, hogy a Sajtókamara tagjai lehessenek.

— Tudott a németországi haláltáborok borzalmairól és a deportálások hazai módjáról?

— A németországi szörnyűségekről csak ellenőrizhetetlen hírek érkeztek hozzánk. A deportálások hazai módszerei mélységesen felháborítottak.

A Szálasi-uralomban is nagy hatalom: a sajtóüggyek kormánybiztosa volt. De mindig csak utólag tudta meg, mit csinál a nyilas kormány.

— Azt is csak utólag tudta meg, hogy kormánybiztossága idején az emberek tömegeit belegéppisztolyozták a Dunába?

(Nyugtalan mozdulat.)

— Nem. Tudtam. De én akkor már nem voltam Budapestén. Mélységesen fel voltam háborodva a tömeggyilkosságok miatt.

A sajtódiktátor közismert alkoholista. Éjszakákon át dorbézolt cimboráival a Sajtókamara vendéglőjében és másutt.

— Híres ivó voltam — büszkélkedik még a fogság-

ban is. — Bravurból hajlandó voltam mindenkit tulinni. De csak néhányszor voltam berugva az életben...

Ilyen emberek intézték az ország sorsát és a mi sorsunkat...

KUN ANDRÁS,

„a páter“, milliószor megcsufolta, meggyalázta a szeretet vallását, amelyet hirdetett. Mindössze 34 évig élt, ebből négy esztendeig volt felszentelt pap. Minorita szerzetes, aki egyik kezében feszületet, másikban revolvért szorongatott. Ezzel a „felszereléssel“ vonult rablóhadjáratot folytató, tömegmészárlásra „kiszálló“ nyilasainak élén. Ceuhájának derékkötélékébe kézigranátokat dugott ez a pap, „Isten szolgája“, hogy féltelmetesebbnek látszék. Mindennütt, ahol megjelent, borzalom és rémület kísérte. Halál és pusztulás járt a nyomában. Láttam keshedt, vézna alakját egy filmen, amint öldöklő szerszámok egész főmögével ugrik le az autójáról, véstjósloán körülnéz és máris rikácsolva vezényli öldöklésre mindenkor kész párthiveit az ártatlanok tömege elleni hadjáratra. Hihetetlen, hogy ennyi gonoszságra, ilyen aljasságra, olyanmilyre megfontolt emberirtásra pap képes legyen! De Kun András gonosz mint pap és mint ember is. Közvetlenül felakasztása előtt sem mutatott megbánást, szánalmat.

— A lelkiismeretemmel — mondotta — legfeljebb azért van elszámolnivalóm, mert részt vettem letartóztatásokban, vagyonoknak a pártom számára történt elkobzásában, mert tettelesen bántalmaztam néhány személyt. De egyetlen szó sem igaz abból, hogy én bárkit is meggyilkoltam volna. Egyetlen szó nem igaz abból, hogy én nöket perverz módon, tüzes gummival szurkáltam volna, vagy más hasonló kegyetlenkedéseket követtem volna el. Bizonyítsa ezt be valaki nekem!

— Aki bizonyítani tudná, meghalt! De miért vert?

— A propaganda belénk verte a hitet, hogy a bolszevisták mögött a zsidóság áll. A legvadabb harcok közepette itt álltam ezzel a hittal, előbem kerültek a zsidók és én megvertem őket. Egyébként addig soha életemben nem ütöttem meg senkit. 1944 novemberében ütöttem meg az első embert. És akkor elragadt a szenvedélyek vi-

hara. Pedig mindjárt az első esetről elítéltem magam...

— Ön azt mondja, hogy a bántalmazásoknál nem érezte a kielégülés örömét. Védtelen ember bántalmazásának mélyén szadista ösztönök kielégülése rejlik.

— Ilyen perverzítés, szunynyadó állapotban minden lélekben rejtőzik.

— Önben is volt?

— Ha volt, csak szunynyadó állapotban. Nem tudtam róla. Ezután a párbeszéd után Szirmai Rezső természetesen feltette a „páternek“ azt a logikus kérdést, amit mindannyian elsősorban szegez-nék neki:

— Összeegyeztethetőnek tartotta papi lelkiismeretével azt, amit tett? Nem is azt, ami miatt elítélték, hanem akárcsak azt, amit nekünk elmondott?

Nem meglepő, hogy ez a gottosztévo így válaszolt:

— Nem tartottam összeegyeztethetőnek. A hazaszeretet (mindig erre hivatkoznak!) hennem a vallásos meggyőződéssel párhuzamosan élt s a viharos hónapokban az előbbi tultengett.

— Milyenek voltak azoknak a napoknak az éjszakái, amikor embert vert?

— Nem tudtam aludni. Fájt, hogy embert vertem...

— És másnap újra vert?

— Igen. De lelkiismeretemmel ezek a tetteim erős összeütközésbe kerültek.

Ez az emberi, orvosi és lélektani rejtély végül is attól a szörnyűséges hóhér munkától, amit heteken át végzett, idegösszeomlást szenvedett. Orvosai két hétre minden „munkától“ eltiltották. Ez alatt a két hét alatt legalább nyugalmuk volt tőle az üldözötteknek.

Azt, hogy milyen elvete-mült, mennyire megátalkodott volt, legjobban bizonyítja az itt következő párbeszéd:

— Mondja, páter, ha az elmúlt időkben tisztességes író vagy kitűnő orvos, akit üldöztek, ismeretlenül önhöz fordult volna és azt mondta volna: Felszentelt pap! vagy Isten nyájának pásztora, engem üldöznek, meg akarnak ölni, segíts! Mit tett volna ön?

(Szenvtelen, szinte közömbös hangon) — Semmit! Nem védhetek meg valakit, akinek bűnösségét az államhatalom mondta ki.

Ismerte-e vajjon az ilyen fenevad a részvét érzését? Nyilvánvalóan nem, mert erre a kérdésre a következő kijelentést tette:

— Az emberi szenvedést és nyomort akartam mindig enyhíteni. Ezért küzdöttem a zsidók ellen is. Ők a tökéletesek. A zsidók jártak a napfényes oldalon.

Arról persze, hogy több mint négy millió zsidót és még vagy tíz millió különböző nemzetiségű embert legyilkoltak, „nem tud”.

— Embertelenség, lehet... motyogta.

— Gázzal pusztítottak százczereket, halálra éhezettek nőket, csecsemőket, elégették milliókat.

— Lehet... (Hosszu csend.) Sajnálatos...

— Nem is hallott ezekről a rémségekről?

— Hogy hallottam-e? (Hosszu csend.) Megengedem...

— Nem érzi szükségét, hogy a rémségek hallatára most felháborodjék?

(Hallk nevetés.) — Mit csinálnak? Menjek a falnak?

— Tefejezésül ez az ütemesen pergő, drámai kérdés-felelet sorozat következett:

— Ha újra kezülhetné életét, mindent újból végigsívalna?

— Hát nem egészen... nem! Nem bántalmaznék több embert...

— Csak ennyi revíziót tartana?

— Csak ennyit! — Péter, szereti ön a szenvedőt?

— Csak ha igaztalanul szenved.

— Az ön áldozatai közül egy sem szenvedett igaztalanul?

— Lehetséges, hogy volt közöttük...

— Mit mondjunk olyasvalakiról, akinek arra a kérdésre: „Ki szenvedett igaztalanul: ön-e most, vagy az áldozatai a múltban? Volt bátorsága arcátlanul kijelenteni: — Én.

— A szadista „szenvédésről” panaszkodott.

(Folytatjuk.)

GYÖRGY ENDRE

Gyakorlott dizsgallér varrónőt, ki általában tervezni és szabni tud és egy gyakorlattal bírő női felsőruhákat varrónőt, ki szabni tud

konfekció munkára keresek

Sip-utca 5. III. emelet 2.

Kefék, seprők, kosarak!

Legjobb kivitelben kaphatók vak iparosnál, István-ut 27. Tel.: 428-578, Dókbazsata Király-utca 92. Telefon: 229-496.

Zsidó Világkongresszus és Jewish Agency for Palestine

Magyarországi Képviselő, Statisztikai és Tudakozó Hivatalának, (Budapest, V., Wekerle-Sándor-u. 7.) közleményei.

Az alant felsorolt személyek részére külföldről levél, vagy üzenet érkezett. Kérünk mindenkit, aki nevezettokról felvilágosítást adhat, közölje azt hivatalunkkal (V., Wekerle Sándor-u. 7., Tel.: 186-009.) szombat és vasárnap kivételével, d. e. 9-1 óra között.

A címzett neve, külföldről megadott lakáscím, kereső:

Deutsch Sándorné, Federit Hermína, sz. 1888. P. E. IV. f/2. Keresi: Federit Zwi, Haifa.

Zelikovits Bernát, sz. 1930. IV. 9. Csern Ardov. P. M. 145/2. Keresik: newyorki rokonok.

Fellner Elemér, 50 éves, mérnök, Budapest. P. M. 147/1. Keresi: Sorger Hermann. Tel-Aviv.

Dr. Nemes László, 40 éves, ügyvéd, Budapest. P. M. 147. Keresi: Sorger Hermann, Tel-Aviv.

Dr. Halász Jenő fogorvos, sz. 1884. P. M. 144/8. Keresik: külföldi rokonok.

Klein Janka, szül. 1919. P. M. 144/11. Keresik: külföldi rokonok.

Blum Ignác, Budapest, Erzsébet-tér. P. M. 144/14. Keresik: külföldi rokonok.

Günsberger Antal, szül. 1897 Budapest. P. M. 144/15. Keresik: külföldi rokonok.

Ortói Ferenc, szabó, szül. 1883. Budapest. P. M. 144/13. Keresik: külföldi rokonok.

Kranz Márta, szül. 1924 Budapest. P. M. 144/21. Keresik: külföldi rokonok.

Herzfeld Albert, szül. 1901, Bpest. P. M. 144/29. Keresik: külföldi rokonok.

Dr. Palmer Martin, szül. Tolesva 1901, Budapest. P. E. III/46. Keresi: Weinstein Hanni, Jeruzsálem.

Kellermann Iván, szül. Pécs 1930. Bpest, Szl. István-körut 15. P. E. III/1/8. Keresi: Margaret Herz Fink, Jeruzsálem.

Dr. Löwy Béla, Budapest, Deák-Ferenc-u. 16-18. P. E. III/2. Keresi: Hersch Engel. Tel-Aviv.

László Béla, Bpest, 16 éves, Budapest. P. E. III/u/4. Keresi: Biró Georg. Ankara.

Mendrowska Cyla, sz. 1918 és Chaja, sz. 1923 Lodz. Polish Magyarország. P. E. III/u/5.

Keresi: Markowicz Szyie, Tel-Aviv.

Rómainé, Péter Magda, 22 éves, Budapest (Buda), Budapest. P. E. III/u/7. Keresi: Biro Georg, Ankara.

Schneck Marianna, szül. 1904 Vienna Ausztria, Budapest, István-krt. 15. P. E. III/u/7. Keresi: Grünwald Walter, Haifa.

Ábis Sári, Maramaros m., Bp., Kisdiofa-u. 22. P. E. IV/b/4. Keresik: palesztinai rokonok.

Dickmann András, sz. 1914 N.-kálló, szabó, Bp. P. E. IV/c/1. Keresik: Dickmann Ezriel, Sándor, Palesztina.

Löwé Hermann, sz. 1930, Kemes. P. E. IV/c/10. Keresi: Bohorodzner József, Haifa.

Weibach Filmelech, sz. 1925 Kamarsian Bp. P. E. IV/d/20. Keresi: Weibach Yehuda, Jeruzsálem.

Haumederné, szül. Hegedüs Zsuzsanna 1920. Sárvár. P. M. 143. Keresi: Haumeder, Salzburg.

Nicklberg Liel, David, Jase. P. M. 143/6. Keresi: Mrs. Safier, Róma.

Kralovitz Miksa, Bp. P. M. 137/2. Keresik: amerikai rokonai.

Graf Jakob, szül. 1921, Jaroslav (Galicia). Bp. K. J. Keresik: szülei és testvérei, Palesztina.

Mermelstein Róbert, szül. 1936, Munkács Bp. P. Sd. VII/c. Keresi: Reichmann Klára, Svédország.

Brandstetter Zseni, 45 é. sz. Kozlovár. Bp., Petőfi S.u. 5, P. fr. II/c. Keresi: Brandstetter Szeróna, Bruxelles.

Weinstock Jenő, szül. 1916 Búdszentmihály. P. M. 146/7. Keresi: Liza Weinstock, Newyork.

Ádám Károly, sz. 1908 Bpest, anyja Kohn Margit, Bpest, Akácia-u. P. M. 146/16. Keresi: Ádám Géza, Newyork.

Fischer Márton, szabó, Bpest, Király-u. P. M. 146/26. Keresi: Fischer Andor, Philadelphia.

Elie Puillard belga katoná, aki 1945 áprilisában Magdeburgban 18 magyar zsidó nőt szöktetett meg a koncentrációs táborból, keresi azt az idős, németül, francián, angolul beszélő hölgyet, aki annakidején nevét és címét feljegyezte.

Ne csináljon lakásgondot, keresse fel ifj. NAGYOT

Lakások Poston 1-5 } szobátg
Budán 1-4 } szobátg
Budapesten bárholszabadbérű igényjogosult

Főbérlet minden kerületben
Társbérlet minden kerületben
Albérlet minden kerületben

Ne csináljon lakásgondot, keresse fel ifj. NAGYOT
Budapest, VIII. ker., Vas-utca 5. szám

A Remete-utcai gyermeküdülő megnyitása

Es most beszéljünk azokról, akik életben maradtak. A gyermekekről, akik a sors szerencsés véletlene folytán megmenekültek a nyilasok gyilkos golyói elől. Apjukat és anyjukat elnyelte és magával sodorta a Duna komor hulláma. Láttuk őket csütörtök délután a Joint Remete-utcai gyermeküdülőjében; soványak voltak és sápadtak. A gettó szörnyű élményei, a nélkülözések és az éhezés nyomai kitörölhetetlennek látszó jeleket irtak szemükre, arcukra és tüdejükbe. Itt, ebben a különleges üdülőben szeretettel és jószággal mentik meg őket az életnek. 66 gyermek él itt, állandó orvosi felügyelet alatt, szakképzett ápolónők gondos és lelkiismeretes ápolása mellett. Dr. Márkus Stefánia orvosnő állandóan szemmel tartja a gyermekeket. A Jointnak ezt az üdülőjét egy 75%-os hadirokkant, Hódosi László vezeti.

Bármilyen háztartási munkát

vállalok, esetleg bejárónőnek is mentek. „Szorgalmas asszony” jelölés a kiadóba.

Orth. kóser bor

kapható. Ugyanitt boroshordók oladók. László borpince, Klauzál-tér tizenhat. Telefon: 228-698.

Noémi pensió a Szabadsághegyen

az egyedüli orth. felügyelet alatt működő pensió, változatlanul elsőrangú orth. kóser ellátást nyújt. Tel.: 161-312, Cédru-u. 5/b. autóbéj. Felhív. 11.

Üllőpátrósbán

élelmiszer-, háromfiúzetnek alkalmas helyiség berendezéssel átad. „Sarokházat” jel. a kiadóba.

Mielőtt rádiót

vásárol, saját érdekében keressen fel, már 200 forinttól kezdve vásárolhat 6 havi garanciával, részletre is. Árutforgalmi, Király-u. barmincery.

Nyiregyházi Orth. Hitközség keresi vállalkos

„Bál Muszaf” előimádkozót az őszi nagy ünnepekre

Jelentkezés Orgel Hermannál, Nyiregyháza, Kossuth L.u. 16.

Idősebb ÖZVEGYASSZONY elhelyezkedne magányoshoz HÁZVEZETŐNŐK, vidékre is. Öze, Schwarz Jónőné, Vörösmarty-u. 4. Iszl. 3.

Kalapja piszkos,

formálisan? Rerdbehozza Laupert Jókai-tér hat. Régi helyén.

Kellemes hangu Muszaf és Sachrisz előimádkozót

keresünk a főünnepekre. Állandó adkalmazás lehetséges. Irásbeli jelentkezés: Pestszentkeresztbéli Izr. Hitközséghez címezve.

KÖZÉPKORU URNAK

SZOBA KIADÓ

István-ut 7. II. 12.

Hirek Palesztináról

Lassu, de fokozatos javulás

Tapasztalható az angol kormány és hatóságainak magatartásában a palesztinai zsidó szempontok figyelembevételét illetően — állapítható meg a legújabb Paltor és I. T. A. jelentésekéből. A józan belátás kezd lassan urrá lenni az események irányítóin, amely az elmúlt napokban többnyire abban nyilvánult meg, hogy igyekeztek megakadályozni a palesztinai helyzet további elmérgesedését. Ugy érezzük, hogy nem járunk messze a valóságtól, amikor bizonyos megértést mutató intézkedéseket, már a Jewish Agency — múlt számunkban ismertett — legutóbbi tárgyalásai eredményeként fogunk fel. Ismeretes, hogy a Haifa-i bíróság nemrégiben a Stern-csoport 18 tagját — fiatal férfiakat és nőket halálra ítélt. Az egyébként is felizgatott állapotban élő Jisuvot az ítélet megrendítette és abban az angol kormány fokozódó zsidóellenes politikájának megnyilatkozását látta. A felháborodásnak hangoladó tüntetések és fenyegetések mellett azonban, éppen az ügy politikai jellege következtében, komoly és befolyásos zsidó tényezők is közbeléptek az illetékes szerveknél az ítélet megváltoztatása érdekében, rámutatva a halálos ítéletek esetleges végrehajtásának súlyos következményeire. A Board of Deputies of British Jews, az Agudat Jisrael, a Zsidó Munkásszövetség, valamint vezető személyiségek intervenáltak az elítéltek érdekében, akiknek szülei is küldöttség keretében kérték a Fő-kormányzótól az ítélet megváltoztatását. A Fő-kormányzó hosszú megfontolás — és a kormány tagjaival történt előzetes telefonátvitel után — a halálos ítéleteket életfogytiglan tartó fegyházbüntetésre változtatta meg. Zsidó politikai körökben az ítéletek enyhítése nagy megnyugvást keltett. Megfelelően értékelik az angol kormányt a Palesztinai Arab Főtanácsnak adott válaszáat is, amely elutasítja a Főtanács kérését, a volt muftinak küldöttségvezetői minőségben való londoni megjelenését illetően. A válasz szerint „őfelsége” kormánya nincs abban a helyzetben, hogy a volt muftit fogadjassa.

A brit kormány válasza után az Arab Főtanács ismét összejött. Az ülésen elhatározták, hogy résztvesznek a Londonban tartandó Palesztinával kapcsolatos kerekasztal-konferencián. Feltételül csak azt szabták, hogy a tárgyaláson felosztási terv nem kerülhet szóba. A tárgyalásokon Palesztina állam önállósága vétessek tekintetbe, a mandátum, vagy a Balfour-deklaráció teljes mellőzésével. Minthogy

az új deklarációban a muftiról nem történt említés, a hivatalos körök úgy vélik, hogy a Főtanács ezirányú követelését elejtette.

A Jewish Agency egyik szóvivője bejelentette, hogy az angol kormányt a londoni kerekasztal-konferenciára szóló meghívója, már augusztus 15-én megérkezett. Aznap Weizmann professzor levélben közölte Mr. Hall-lal, hogy a Jewish Agency nem kíván résztvenni olyan tárgyalásokon, amelyeken a tanácskozási alap az angol kormány ismert a képviselőháznak bejelentett Palesztina terv. Egyben bejelentette a Jewish Agency olyan

nagy érdeklődéssel fogadták a Jewish Agency végrehajtóbizottságának zárójelentését

a közel három hétig tartó párisi tanácskozásokról. Az ülésen a beteg Weizmann professzor helyett Ben-Gurion elnökölt. Az első ülésről a bizottság üdvözlőlet és szolidaritást kifejező biztatást küldött a Végrehajtó-Bizottság Latrunban fogvatartott tagjainak. A jelentés szerint „megvizsgálták a zsidó nép és a cionizmus helyzetét a világ különböző pontjairól beérkezett értesülések alapján. A tanácskozások a megmaradt európai zsidóság tragédiája fokozódásának és a palesztinai szomorú eseményeknek nyomasztó légkörében folytak. A Bizottság elítélte a Fehér Könyv politikájának folytatását, a Jisuvot ért újabb támadásokat és a mandatárius hatalom által felállított a Nemzeti Otthonba menekülő zsidók ellen irányuló tengeri, katonai és politikai blokádot. Ez a politika megsértése a nemzetközi fórumok előtt vállalt és a mandátumban lefektetett kötelezettségeknek, amelyeknek betartása lenné egyedül törvényessé a brit-közigazgatás jelenlétét Palesztinában.

A Bizottság ismét megállapította, hogy minden zsidó embernek elidegeníthetetlen joga visszatérni Nemzeti Otthonába,

A Jisuv küzdelme a deportálás ellen

lankadatlan erővel folyik tovább. A menekülteket Ciprus szigetére szállító két angol hajó közül az egyiket az „Empire Rival”-t robbantással súlyosan megrongálták; a másik hajón az „Empire Heywood”-on a robbantás csak csekély kárt okozott. Az „Empire Rival” éppen visszatért Ciprusból Haifába, hogy újabb menekülőket vegyen fedélzetére, amikor este 11 óra felé az őrség három, a hajó felé úszó embert vett észre. Azonnal tüzetni kezdtek rájuk — de eredmény-

irányú kívánságát, hogy a szervezet maga jelölhesse meg a tanácskozásban résztvenni kívánó képviselőit, függetlenül attól, hogy az illetők jelenleg, vagy akár a jövőben — a tárgyalások időpontjában — internálótáborban vannak-e, vagy sem. Szükségesnek találja dr. Weizmann, hogy a tárgyalásokon más, fontos szervezetek is résztvehessenek a zsidóság képviselőiben.

Az angol külügyminisztérium egyik szóvivője kijelentette, hogy bár a londoni tárgyalások valószínűleg a zsidókkal és arabokkal folytatott külön tárgyalásokként fognak megindulni, remélhető, hogy végül is a tanácskozások mégis kerekasztal-konferenciává alakulnak át.

Angol és zsidó politikai körök egyaránt

ha ezt akár saját elhatározásából, akár az események kényszerítő ereje következtében kívánja megtenni. Megbeszélések azokat a módszereket, amelyek az egész zsidó népek a mozgósítását teszik lehetővé a Jisuvnak adandó segítségét illetően és megítélték a szükséges lépéseket a további zsidó bevándorlás és letelepülés biztosítására. Különleges figyelemmel voltak a táborokban elhelyezett és a kelet-európai pogromok elől menekülő zsidók helyzetére. A súlyos helyzetre való tekintettel a következő cionista kongresszus időpontját november végére hozták előre. A további politikát illetően elhatározták, hogy nem vesznek részt olyan tanácskozásokban, amelyeken kiindulási alapként a brit kormány által bejelentett Palesztina-tervet tekintik. Az ülések folyamán azonban a Bizottság lankadatlan erőfeszítéssel olyan megoldás megszerkesztésén dolgozott, amely minden érdeket fél érdeket kielégítheti. A Bizottság továbbfolytatja ilyen irányú munkáját és megállapítja, hogy a maga részéről csak olyan megoldást fogadhat el, amely lehetővé teszi, a zsidó államiság ujjaledését.

telenül. — Mintegy fél óra múlva, a hajóhoz erősített aknák felrobbantak és a hajó hátsó része kezdett megmozogni a vízzel. A hajónak azonban sikerült még önjerejéből sekélyebb vízre jutni. A később végrehajtott vizsgálatok folyamán egy nyolc láb hosszú és három láb széles lyukat találtak a hajón. Szakértők véleménye szerint az „Empire Rival” három hónapig nem használható. Ezzel párhuzamosan egy titokzatos telefonálás értesítette a haifai kikötő pa-

rancsnokát, hogy amennyiben nem engedik szabadon azonnal a bevándorlókat, az „Empire Heywood” is felrobbant. A parancsnok utasítására ezután az „Empire Heywood” azonnal felszedte borgonyáit és kifutott a nyílt tengerre, anélkül, hogy akár a hajó irálait is magához vette volna. Most a hajó napok óta a nyílt tengeren sétahajózik. Fedélzetén hétszáz Palesztinába igyekvő utassal — mert Ciprus szigetén még nem készült el a második tábor — és az első tulzsfeltszaga következtében ott újabb menekülőket már nem lehet elhelyezni — másrésztől viszont — újabb szabotázsakcióktól félve — nem mer visszatérni a haifai öbölbe. E félelemre valóban van ok, mert a Jisuv felháborodása határtalan. Azoknak a módszereknek következtében, amelyeket a menekülők átszállításánál alkalmaznak. A „Huszonzhárom” menekülteket hozó hajó utasainak átszállítási körülményeiről pl. a következők váltak ismeretessé: A hajó utját hat napra tervezték, az elelem a negyedik napon elfogyott. A tizenhét napot egy hadihajó állította meg a kis hajót. Nem adtak át élelmet, csak négy napon keresztül őrizték a menekülőket. Az éhségtől kimerült emberekben nem volt erő az ellenálláshoz, amikor a kis hajót a hadihajóhoz kötötték. Amikor azonban át akarták szállítani őket, passzív ellenállásba mentek át. A matrózok ekkor a félszakkal szeszkelettek és megverték. A nők leszaladtak a hajó kelméjébe és amikor vonakodtak a fedélzetre jönni, vizet öntöttek a hajjukra. A viz már a nők nyakáig ért, amikor a nők végre kivánszrogáltak, mint az ürgeket a lyukaikból, úgy öntötték ki őket.

Legújabb jelentések szerint

négynapos cirkálás után az „Empire Heywood” végre megérkezett a famagustai kikötőbe, ahol átadta 750 főnyi bevándorló csoportját.

Egyébként a szigeten az angol katonák szelekciót hajtanak végre. A szelekció célja terrorista személyek felkutatása. Ezeket külön táborban helyezik el. A tábori hatóságok súlyosan elítélhetősé magatartásáról érkezett jelentés. E szerint a tábori hatóságok elutasították az amerikai Joininak a táborok lakói érdekében felajánlott segítségét.

GELLERT

Ciánózás Takarítás Ciánkemence

Fischer, Bajcsy Zsilinszky-ut 58
Telefon: 123-072

Névsorok oroszországi munkaszolgálatosokról

Stalino-Dombasz 280/26 lágerben jó egészségben lévő munkaszolgálatosok

Schönberger Sándor, szül. kb. 1920, Taktaharkány, mészáros.
Kelemen László, szül. kb. 1919, Apagy, mészáros.
Kelemen József, szül. kb. 1920, Debrecen, Csapó-u., felsőrész-készítő.
Segelbaum Géza, szül. kb. 1912, Tiszabercel, cipész.
Stern Pál, szül. kb. 1909, Nyiregyháza, vízvezeték-szerelő.
Lehovits József, szül. kb. 1917, Debrecen, pék.
Dressler László, szül. kb. 1910, Miskolc, kereskedő.
Stern József, szül. kb. 1910, Eger, üveges.
Blum Miklós, szül. kb. 1919, Budapest, Népszínház-u. 38., kereskedő.
Frenkel Dávid, szül. kb. 1919, Vásárosnamény, pék.
Krausz Zoltán, szül. kb. 1908, Homokbödöge, mészáros.
Fein Pál, szül. kb. 1910, Bonyhád, soffőr.
Gonda Jenő, szül. kb. 1906, Budapest, kenyérgyárak van.
Elek Pál, szül. kb. 1909, Budapest, Szallag-u. 11., tisztv.

Fuchs József, szül. kb. 1906, Gyergyószentmiklós, fakeresk.
Weisz András, szül. kb. 1920, Pátroha.
Weisz László, szül. kb. 1914, Debrecen, szabó.
Katz Zoltán, szül. kb. 1912, Nyiracsád.
Grosinger Miklós, szül. kb. 1920, Gargocz.
Grünstein Tibor, szül. kb. 1914 nov. 13., Nyirbátor.
Stern Alfréd, szül. kb. 1914, Mezőkovácsháza.
Schwarz Ignác, szül. kb. 1907, Szatmár.
Weiszberger Jenő, szül. kb. 1914, Sárospatak.
Berger Imre, szül. kb. 1912, Budapest, szabó.
Klein Géza, szül. kb. 1916, Budapest, Szent László-u. 51., bútorasztalos.
Teszler Ignác, péksegéd.
Klein László, Budapest, villanyszerelő.
Geiger Pál, szül. kb. 1910, Budapest, Andrassy-ut 20., nőiszabó.
Klein Géza, Kispeszt, asztalossegéd.

Stalino-Dombasz 280/987 lágerben vannak

Feinschiller Sándor, Nagy-
Kálló.

Kohn Sándor, Budapest, Bul-
csu-utca 21.

Kucsenkó 280/22 lágerben van

Streit Leó, testvére Streit Jenő, Budapest, Kazinczy-utca 11.

Stalino 280/14 lágerben vannak

Klein József, szül. kb. 1919, Biharnagybajom.

Kovács József, szül. kb. 1914, Budapest.

Gelsendorf (Ukrajna) 232/c lágerben tartózkodó munkaszolgálatosok névjegyzéke

Feldmár Rudolf, 25 éves, Ma-
gyaróvár, Kápolna-tér 18.
Fleischer Andor, 25 éves, Bu-
dapest, Thököly-ut 117.
Fiedl Gyula, 35 éves, Buda-
pest, Vörösmarty-u. 69.
Goldmann Artur, 24 éves, Csckmaomány, táncos.
Grünfeld Dezső, 35 éves, Bu-
dapest, Dobozi-u. 27.
Jakobovits Mór, 35 éves,

Nagybercelgálya, malomtulajdo-
nos.
Klein László, 20 éves, vidéki,
tanuló.
Schreiber Ferenc, 22 éves, Uj-
pest, Csokonay-u. 10.
Schilman Rezső, 24 éves, Bu-
dapest, Király-u. 21., kefekötő.
Weisner Ignác, 24 éves, Bu-
dapest, Dob-u. 21.

Szuhovezvodnosban lévő munkaszolgálatosok névjegyzéke

Ackermann Vilmos, 1909, Makó.
Apfal József, 1914, Sarkad-
keresztúr.
Bleier Aladár, 1912, Komádi.
Czinner Géza, 1900, Nagybán-
hegyes.
Edenburger Dezső, 1906, Vitka.
Friedmann Artur, 1910, Forró-
bónos.
Fogel János, 1906, Ujfahértó.
Fein Jenő, 1917, Pécs.
Gergely Ferenc, 1904, Körös-
lárca.
Guinmann Mór, 1906, Nyir-
gyulaj.
Jakab Lajos, 1910, Pécs.

Kohn Simon, 1915, Mezőko-
vacsháza.
Kulesár Endre, 1915, Békés-
csaba.
Kollár Endre, 1910, Csepreg.
Klein György, 1909, Ujpest.
Lisszer Jenő, 1906, Ramocsa-
háza.
Reisz Zoltán, 1915, Budapest.
Rosenstock Sándor, 1908 Bu-
dapest.
Roth László, 1915, Békéscsaba.
Weisz Márton, 1900, Makó.
Zugó Albert, 1908, Békéscsaba.
Zóber József, 1906, Nyirbese-
nyfő.

Az O. Zs. S. B. Információs osztályának (Bethlen-tér 2. I. em. 36.)
közlése szerint fentnevezettek egészségesek és jól vannak.

Stry melletti lágerben tartózkodó munkaszolgálatosok névjegyzéke

Balogh László, 40 éves, Buda-
pest, tisztviselő.
Bernier Manó, 42 éves, Buda-
pest, szabó.
Lázár Egon, 35 éves, Buda-
pest, tisztviselő.

Spitzer Gyula, 26 éves, Buda-
pest.
Weinberger Tódor, 34 éves,
Budapest, bádigos.

Az O. Zs. S. B. Információs osztályának (Bethlen-tér 2. I. 36.)
közlése szerint fentnevezettek egészségesek és jól vannak.

Minsk 168/15 lágerben tartózkodó munka- szolgálatosok névsora:

Blau Antal, Biharkeresztes.
Drucker József, Onga (Mis-
kole mellett).
Dr. Günsberger Ferenc, Ka-
puvár.
Dr. Hajdu Gábor, Budapest,
orvos.
Horovitz Jenő, Ujfahértó, bá-
dogos.
Horovitz, Sátoraljaújhely, 23
éves, soffőr.

Krausz Sándor, Nyirbátor.
Láng Imre, Túrje (Zala m.).
Leichter László, Tiszadada.
Mausz Jakab, Sátoraljaújhely,
lakatos.
Mautlinger József, Biharnagy-
bajom.
Schlésinger Béla, Budapest,
ékszerész v. műszerész, 101/11.
kmsz.

Orsa kórház 4160 lager, pékség:

Hirsch József, Dés, Kovács
Samu-u. 3?

Katz Kölese (Szatmár m.),
kb. 80 éves.

Bobruisk lagerben tartózkodnak:

Krausz Jenő, Nagykanizsa,
kárpitós.

Rosenthal Imre, Szombathely,
kereskedősegéd.

Borisov 183. sz. lágerben tartózkodó muszosok névjegyzéke:

Arnold Salamon, Budapest,
Örmény-ut. 28., 30 éves.
Alpern Viktor, Bpest, Nagy-
atádi Sz.-u., 36 éves.
Bachrach György, Budapest,
Wesselényi-u. 24., 22 éves.
Davidovits Lipót, Máramaros-
sziget, 40 éves.
Glück László, Ermihályfalva,
vagy Nagyvárad, 24 éves.
Katz Gyula, Ermihályfalva,
24 éves.

Silberstein Ernő, Temesvár,
35 éves.
Solit Miklós, 30 éves.
Schein Sándor, Bpest, Bajza-
utca, tisztv., 35 éves.
Schlésinger Jenő, Budapest,
Lendvay-utca 15., bőrdíszműves,
36 éves.
Weller László, Budapest, Her-
nád-utca, 38 éves.

Az O. Zs. S. B. Információs osztályának (Bethlen-tér 2. I. em. 36.)
közlése szerint fentnevezettek egészségesek és jól vannak.

437. sz. bogoroczki láger, vologdai kerület (Moszkvától északra kb. 400 km.) jó egészségben vannak:

Dr. Gonda Dániel, szül. 1915,
Debrecen v. Budapest, lakik:
Budapest, Czobor-u. 40., ügyvéd
és szabó, apja neve: Lajos.
Friedmann Jenő, szül. 1909,
Nyiresászári, lakik: Budapest,
Andrassy-ut 39., rézműves, apja
neve: Ignác, felesége: Svéd
Magda.
Herczog Ferenc, szül. 1908,
Aba, lakik: Budapest, Vörös-
marty-u. 19., mütrágyakeresk.,
apja neve: Béla.
Kisgál Lajos, szül. 1909,
Keszthely, lakik: Budapest,
Zugló-u., kárpitós, apja neve:
Péter.
Vértes István, szül. 1908, la-
kik: Szeged, Boldogasszony-su-
gárut 18, szállodai alkalmazott,
apja neve: Miksa.
Roth János, 1919, szül. és la-
kik: Békéscsaba, Zsűlinszky-u.

30, soffőr, apja neve: Zsigmond.
Friedmann Lajos, szül. 1914,
lakik: Miskolc, Székfü-u. 4.,
mészáros, apja neve: Herman.
Farkas Tibor, szül. 1912, la-
kik: Bpest, Mészáros-u. 4., női
szabó, apja neve: Samu.
Reisz Márton, szül. 1918 vagy
1919, lakik: Orosháza, autósze-
relő, kéri értesíteni Podrog Ti-
borné, Bpest, Lovag-u. 3.
Weisz Dezső, szül. és lakik:
Mátészalka, Bethlen-u., rádió-
szerelő, apja neve: József. Kéri
értesíteni apját vagy Földes
villanyszerelő üzemet, Máté-
szalka.
Grünhut József, szül. 1922,
Nagykőrös, lakik: Nagykőrös,
Széchenyi-tér 20., gyümölcske-
reskedő és soffőr, apja neve:
Sámuel.
Posner Imre, szül. 1924, la-
kik: Csikszentsimon, női szabó.

Fenti névsort hozta: Kellner
Zoltán, szül. 1906, Kisvárdá. la-
kik: Vác, Görgey-utca 20.

A magyar Zsidók Országos Egyesületének közleményei

A Magyar Zsidók Országos Egyesületének hivatalos helyisége: Andrásy-ut 81., volt Fészek-kávéház helyiségében.
Hivatalos órák: hétköznapokon d. u. 3—6-ig.
Telefon: 424-734.

A Magyar Zsidók Országos Egyesületének jövő heti ülésel:

Szeptember 8-án, vasárnap d. u. 11 órakor igazgatósági és választmányi ülés, Sip-utca 12., diszterem.
Szeptember 9-én, hétfőn d. u. 1/2 órák a VI. kerületi fiók alakuló gyűlése, Andrásy-ut 81.
Szeptember 10-én, kedden d. u. 1/2 órák a kulturális osztály megalakulása, Andrásy-ut 81.
Szeptember 11-én, szerdán d. u. 1/2 órák az V. ker. taggyűlés.
Tárgy: Beszámoló a zsidóság helyzetéről.
Fürst Sándor-utca 21.

Szeptember 12-én, csütörtökön d. u. 1/2 órák a Női Osztály ülése, Andrásy-ut 81.

*

A Magyar Zsidók Országos Egyesülete felkéri a terhes állapotban lévő zsidó asszonyokat, jelentkezzenek egy levelezőlapra vagy személyesen Andrásy-ut 81. alatt lévő helyiségünkben a titkárnál d. u. 3—6 óra között a rendszeres egészségügyi szolgálat megszervezése céljából.

Kisdedek szület, illetve családját keresik

A chebi (cssehországi) 9. számú lágerben az alatti kisdedek szület, illetve családját keresik.

Barányi Géza, szül. Budapesten, 1944. II. 17.
Fekete László, szül. Budapesten, 1944. III. 3.
Kupka Elza, szül. Salgótarján, 1942. VII. 30.

Oláh Mária, szül. Szolnokon, 1943. IV. 1.
Pataki Ignác, szül. Marosvásárhelyen, 1943. XI. 7.
Schödl László, szül. Balassagyarmaton, 1944. VIII. 7.

Közelebbi felvilágosítást az O. Zs. S. B. információs osztálya (Bethlen-tér 2. I. em. 30.) nyújt.

Előfizetőink figyelmébe!

Nyomatékosan felhívjuk előfizetőinket, hogy a lap előfizetési díját a mai számunkhoz mellékelt postatakarékpénztári befizetési lap útján haladéktalanul küldjék be, mert ennek elmulasztása esetében kénytelenek leszünk a lap további küldését beszüntetni.

Előfizetési díjak:

1 hónapra	4 forint
negyedévre	12 „
félévre	24 „
egész évre	48 „

A postatakarékpénztári csekkszámla száma : 26.209

UJ ÉLET kiadóhivatala
VII. Sip-utca 12

HIREK

— Megalakult a Központi Szociális Bizottság. A Pesti Izr. Hitközségnek, illetve körzeteinek szociális munkája hatalmasan megnövekedett. A Joint teljesítőképességének csökkenése, az újabb segítő akciók lebonyolítása mind újabb és újabb feladatokat rónak a körzetre. E munkák megkönnyítése céljából a napokban alakult meg a Pesti Izraelita Hitközség keretén belül a Központi Szociális Bizottság, amelynek elnökévé dr. Geyer Albertet, a hitközség elnökhelyettesét, ügyvezető elnökévé pedig dr. Simonyi Simeont, a belvárosi körzet elnökét választották meg. A bizottságban minden körzet egy-egy taggal vesz részt. A bizottság feladata az, hogy egységes szempontok szerint irányítsa a körzeteken keresztül a segítés munkáját.

— A VIII—IX. kerületi Izr. nőegylet augusztus 29-én a zsúfolóság miatt kulturteremben ünnepélyes keretek között tartotta meg a felszabadulás óta első választmányi ülését. Az ülésen elnöklő dr. Rosenblum Manó megnyitó beszédében megemlékezett a nőegylet vezetőiről s rámutatott a nagymultú nőegyleti tevékenység nagy erkölcsi értékére a zsidó közösségi és egyén élet szempontjából. Riemer Ili beszámolt az előkészítő bizottság lelkes fiatal asszonyi gárdájának működéséről, az eddigi eredményekről, a nagyszerűen bevált óvodáról és napközi otthorról. Bruck Sándorné a nőegylet munkatervét ismertette. Hangozlatta, hogy a Joint áldásos tevékenysége mellett is szükség van a nőegylet munkájára, amely a szociális feladatokon kívül vallási és kulturális téren is kiterjed és az öntudatos zsidó egység ápolására törekszik. A gyűlésen a körzet nevében dr. Zahler Emil díszelnök, Dávid Mihály előjáró, dr. Rosenblum Manó körzeti rabbi szólalt fel. Leindörfer Árminné a családvédelem időszerű feladatairól beszélt. A lelkes, ünnepi hangulatban lefolyt ülés a komoly munkának, az áldozatos zsidó asszonyi tevékenységnek lélekemelő megnyilatkozása volt.

— Tkatsch Izrael főként síremlékének felavatása. Szeptember 8-án, vasárnap délelőtt 11 órakor avatják fel a rákoskeresztúri temetőben Tkatsch Izraelnek, a Pesti Izr. Hitközség Rumbach Sebastyán-utcai temploma néhai főkantorának síremlékét.

— A MIKÉFE Hermina-ut 49. sz. alatti templomában a templomülések előjegyzése megkezdődött. A jegyek mérsékelt árban vannak megállapítva.

— A Budapesti Aut. Orth. Izr. Hitközség képviselőtestülete szeptember 1-én Kahan Frankl Samu elnöklete alatt megtartott ülésén 50%-os hitközségi pótdadó kivételét határozta el. Korcán Dezső a képviselőtestület nevében elismerését fejezte ki az előjáróságnak az utóbbi sulyos időkben teljesített munka eredményeiért és javaslatára a képviselőtestület a pótdadót egyhangúlag megszavazta. Az ülés után a képviselőtestület tagjai meglekintették a Kazinczy-utcai főtemplomban Spiegel Menyhért pénzügyi előjáró vezetésével folytatott restaurációs munkálatait és nagy meglepetéssel konstatálták, hogy a főtemplom a nagyünnepekre már teljes fényében várja újatalkódó híveit.

— Házasság. Abrahámsóhn Manónak, a Pesti Izr. Hitközség Dohány-utcai temploma főkantorának és nejének Blum Gizellának Veronika leánya szeptember 15-én, vasárnap déli 1 órakor tartja esküdjét Gottlieb Győző Viktorral a Dohány-utcai templomban. (Minden külön értesítés helyett.)

— Hadifogoly munkaszolgálatos keresi hozzátartozóit. Egy oroszországi hadifogolytáborban lévő munkaszolgálatos, Drucker Mihály keresi a Magyar Vöröskereszt útján szüleit, akik a gettóba költöztetés előtt Miskolcon, Széchenyi-ut 53. sz. alatt laktak. Értesíti őket, hogy jól van. Ugyanő üzeni Palesztinába Glück Noéminek (Kibbuc Dán, Doar Ros Pinah), hogy egészséges és orosz hadifogóságban van. Kéri fentieket, hogy írjanak a következő címre: Drucker Mihály, U. S. S. R. Moszkva, Vörös kereszt, Postafiók 56.

— Beiratkozás a Goldmark zeneiskolába. A Pesti Izr. Hitközség államilag engedélyezett „Goldmark Károly” Zeneiskolája minden köznap délután 3 és 5 óra között tartja beiratkozásait VI. Eötvös-utca 31. szám alatti helyiségében. Tanszakok: zongora, hegedű, gordonka, ének, zeneszerzés, liturgia, beszédművészet.

— Hír egy németországi táborban lévő kislányról. Egy kérdezősködés kapcsán a Central Committee of Liberated Jews (München) közli, hogy egy Balázs Shoma nevű kislány, aki Budapesten született 1936 július 8-án, megtalálható a következő címen: Jüdisches Lager Leipheim a d. Donart.

Othontra talál

intelligens URINO, 49-ig, aki egyedül maradt főtisztviselő háztartást vezet, „Othlon V. P.” jel. a kiadóba.

SIRKÓ LÖWY-NÉL BUDÁN II., FŐ-UTCA 79 (GÁNZ-UTCAI VILLAMOS MEGÁLLÓNÁL)

— **Sírköavatás.** Felejtethetetlen drága férjem, Grünstein Vilmos lókereskedő, sírköavatása szeptember 8-án d. e. 11 órakor lesz a rákoskeresztúri izr. temetőben, 22. parcella, 34. sor, 4. sír.

Művészi siremlékek
EICHBAUM MÓR 6s FIA
V. Radótf-tér 3. (Mar-till hídnál)

Művészek hiányzik egy jólelkű feleség

hívtető házasszony, aki nem keres anyagiakat, csak lelki kincseket, az érjon 30-ig, kizárólag házassági szándékkal, jömegelemzési „Oltihont kereső urlelkűk” jelgére a kiadóba.

Nagy:Éveltség, arisztikus megjelenés, házias URILEÁNY
élettársát keresi

középkorú uriember személyében „Yarásleleke” jel. a kiadóba.

30 éves nő, kevés pénzzel, biztos, jó álmossal megismerkedne

házasság céljából

magáramaradt, intelligens férfivel „Ehagyva” jelgére a kiadóba.

Élettársat keresek

magas, jömegelemzési és jóérzésű urlelkű személyében, ki szintén anyagiak hiányosságaihozott életet él. Vidéki is lehet. „Özvegy lettem, 53 éves” jel. a kiadóba.

22 éves, magas, molett URILEÁNY, butorral, kelengyével, társaság hiányában ezután keresi hozzátűző uriember ismeretségi

házasság céljából

Lehet vidéki is. „Egyedül maradtam 22” jelgére a kiadóba.

Magáramaradt, csinos fiatalasszony 14 éves kislánykájával, berendezett lakással, iparjoggal

férjhez menne

hozzállító uriemberhez, lehet vidéki is. „Boldog házasság” jel. a kiadóba.

Intelligens, csinos, 30 éves tisztviselő, társaság hiányában ezután keresi hozzátűző, esetleg egyedülmaradt ur ismeretségi

házasság céljából

Választ „Exquisite” jel. a kiadóba.

23 éves, érettségizett, szép, csinos leány unokahugomat

férjhez adnám

jó ezisztenciával rendelkező, intelligens urhoz. „Ingatlan vagyok” jelgére a kiadóba.

Nősülni szándékozom!

Keresek jó házból való, intelligens, álmossal, vallásos, szombatitartó, örök, leányt vagy asszonyt, 23-36-ig. Leveleket diszkrétan kérek. „Műző lelkű, magzó lelkű” jelgére a kiadóba kérek.

A VAC HIREI

FUTBALL

VAC-BeMTE 1-1 (0:1). Jól mutatkozott be az „új” csapat. Egy gólt nem adott meg a bíró, 11-est a kapus kezébe lökte Stettner (VAC). Győzelmet érdemelt volna a VAC csapat. A legjobbak: Weiserberger, Reintaliter és Vidor.

VAC H.—BRMTE 10:8. Főenyos győzelem. László, Mendelovits és Kornitzer kitűnően játszottak. Jövő vasárnap Sashalom ellen játszik a csapat, ahová a drukkerek is látogatnak.

Minden szerdán és pénteken 4 órától edzés a Postás-pályán (Lóversenytéri pálya). Kétyök és újságírók játékosok jelentkezzenek!

KRILABDA

VAC 7:3 (4:2). A tartalékos és 10 emberrel játszó VAC-csapat fájó vereséget szenvedett. Jók: Komáromi (mind a 3 gólt és dobta), Pelkai, Dückstein és Singer.

TORNA

Kedd—Csütörtök 1/7 óra az Abonyi-gimnáziumban van a torna.

TENISZ

200 nevezéssel indultak meg a VAC házi versenyek. A döntők jövő vasárnap lesznek.

Egyedülmaradt, 30 éves csinos asszony, három éves kislánnyal, szolid, komoly

férjet keres

„Gyermekszertető” jelgére New York, hirdetőbe, Ergébet-kr. 9.

Csinos, jómódu VIDÉKI LEÁNY

élettársat keres

38-41 éves, vidéki kereskedőt. „Esetleg benősülhet” jelgére a kiadóba

46 éves, érettségizett, nőtlen, egyedülálló vidéki ASZTALOSMESTER

benősülne

csak Budapesten. „Küleszős szimpátia” jelgére, levelezést felhívás megjelölésével

36 éves, csinos, szolid urlelkű megismerkedne

házasság céljából

komoly, nagyvonalú, kimondottan uriemberrel, kinek mindenképpen segítőtársa tudna lenni. „Humor, zene, derű” jelgére.

50 éves ÖZVEGY KERESKEDŐ

házasság céljából

megismerkedne hozzátűző kereskedő vagy gazdálkodó, gyermektelen özvegyvel, kinek hiányzik a munkás kéz. „Özvegy 50” jelgére a kiadóhivatába.

KERESEM

házasság céljából

42-45 éves uriember ismeretségi, ki meleg, szerető otthonra vágyik Csinosan berendezett lakással rendelkezem. „Munkaszolgálatos özvegy vagyok” jelgére a kiadóba.

Házasságokat

diszkrétan, gyorsan közvetít: GOLDNÉ, Alsóerdősor-utca nyolc, fűdszint 2. Fogad: 10-12-ig, 2-6-ig. Telefon: 225-480.

Jömegelemzési, 24 éves, vidéki jömegettel bíró fiatalember keres **házasság céljából**

oigan hozzátűző URINŐT, kinek Pesten ipara van, vagy rokennival társulna. Űzlettem vidéken megmaradna. Városba vágyom, Klein rabbi, Epezi, Nelelejte-utca 15.

Házasság céljából

megismerkednék jobb iparossal vagy kereskedővel, 42 éves, csinosnak mondott, biztos jömegelemmel bíró leány vagyok. „Jó feleség 42” jel. a kiadóba.

36 gazdasszony, 56 éves özvegy nő

férjhez menne

korban hozzátűző, biztos jömegelemmel rendelkező. Lehet vidéki is. „Köször háztartás” jelgére a kiadóba

Férjhez menne

NYUGDÍJAS ÁLLÁSBAN LÉVŐ, 41 éves asszony. „Csak Pesten” jelgére a kiadóba.

Társasági-beli legdiszkrétőbb házasságközvetítő, **Doktorné**

Király-utca 97. I. 2. Telefon: 421-930.

Muskáttisbiakok bus özvegyeit, leányait, üzlelesnöket

férjhez ad,

ifjakat, időseket jól benősít Méllóné, Bp., Erkel-u. négy, II. 19. Válaszboríték. Köznapokon négytől-hédig.

Két csinosnak mondott ler, leány, az egyik 40 éves, a másik 42 éves, saját üzletünk van,

házasság céljából

megismerkednék jobb iparossal vagy kereskedővel. „Lukás van” jelgére a kiadóba.

Szerényigényű, elvált asszony vagyok, hozzátűző

iparos férjet keresek

36-40-ig. „Oltihont” jelgére a kiadóba.

KÉT NŐVÉR, egyik asszony, másik leány, jókölsejű, átlagon felüli, szép otthonnal, üzlettel, keres 40-50-ig jölszituált, valóságosérsű, kulturált

élettársat

„Uriember” jelgére a kiadóba.

Több nyelvet beszélő, jómódu, érettségizett, kimondottan szép, jóalakú, 22 éves, ortodox urleány részöre hozzátűző, egzisztenciával bíró, intelligens

férjet keresek

„30-ig” jelgére a kiadóba.

A zsinagóga naptára

Szeptember 5, csütörtök
Elul 9, péntek: 10, szombat 11, vasárnap: 12, hétfő: 13, keddi 14, szerda: 15, csütörtök: 16.

Szombaton, szeptember 7-én helyi szidra: Ki szecé, háflórat Jesája LIV,1-10.

Imaidők:

Imaházak	Péntek		Szombat		Hétköznapi	
	este	reggel	d	d	este	reggel
Dohány	7	7:10	10	7	8	7
Rumbach	7	7:10	7	8	7	7:48
Bethlen	7	7:10	7	8	7	7:48
Csáky	7	7:10	7	8	7	7:48
Dózsa	7	7:10	7	8	7	7:48
Nagyfuv.	7	8	7	8	7	7:48
Páva	7	8	7	8	7	7:48
Zugló	7	7:10	7	8	7	7:48
Fiúarv.	7	7:10	7	8	7	7
Leányarv.	7	7:10	7	8	7	7

Péntek esti gyertyagyújtás 7 órakor.

Budai Istentiszteletek: Ujlaki templomban (III., Zsigmond-u. 49.) és Lágymányoson (XI., Bocskay-ut 37.) péntek este 7 órakor, szombat d. e. 11 órakor, a pasarelli imabázban (Torockó-ut 6/b.) péntek este 7 órakor, szombat reggel 8 órakor, Fő-utca 12. szám alatt péntek este 7 órakor.

Óbudai templom: III., Zichy-utca 9., péntek és ünnep este 7 órakor, szombat és ünnep d. e. 9 órakor.

Csinos, házias, egyedülmaradt URILEÁNY, szépen berendezett lakással

élettársat keres.

Jölszituált, biztos megélhetésű uriember, 43-55-ig, válszát kerem „5797” jelgére a kiadóba.

Vallásos, csinos urleány (asszony) társaságát keresem

házasság céljából

32 évesig. „Esetleg benősülnek” jelgére Palak hirdetőbe, Bajcsy-Zsilinszky-ut 29.

UJ ÉLET

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

Szerkesztőség és kiadóhivatal VII., Sip-u. 12. — Telefon: 423-930.

Kiadótulajdonos:

A MAGYARORSZÁGI ISRAELITÁK ORSZÁGOS IRODÁJA

Felelős szerkesztő és felelős kiadó ROÓZ REZSŐ

Postafiókérképénzáll csekkzáll száma: 26.209. (Magyarországi Izraeliták Országos Irodája.)

Beküldött kéziratokat nem örlünk meg s visszaküldésükre nem vállalkozunk.

Nyomatott a Globus nyomdai műntözeti rt. körforgógépein. Fel. nyomdavezető: Margitay Antal.